

Ücretler ve emekli aylıkları yoksulluk sınırının üzerine çıkarılsın!

Kaynaklar emekçiler yararına seferber edilsin!

Her alanda verdiğimiz yaşam mücadelesini bir sınıf mücadelesine dönüştürmemiz zaruri. Bu ne demek? Karşı karşıya olduğumuz tablonun Tek Adam rejiminin sınıf karakteriyle doğrudan ilişkili olduğunu ve işçi sınıfını temsil etmeyen hiçbir yeni iktidarın da bu tabloyu kökten değiştiremeyeceğinin farkında olmak. Bu gerçek, emekçilerin yaşam koşullarının iyileşmesi; işçi ücretlerinin ve emekli aylıklarının yoksulluk sınırının üzerine çıkarılması; emekçiler sürekli yoksullaşırken kârına kâr katan şirketlerden, en zenginlerden servet vergisi alınması; mevcut kaynakların emekçiler yararına seferber edilmesi için acil talepler etrafında bir araya gelmeyi gerekli kılıyor. Emek örgütlerimizi birleşik mücadeleye zorlamak, emek eksenli bir politik hat ve bu hat etrafında kurulacak bir emek ittifakı çağrısında ısrar etmek dışında çıkar yol yok!

S.3

Metal TİS'i emekçilere ne anlatıyor?

İşçi sınıfının en örgütlü kesimlerinin dahi işyeri eksenli mücadelede savunma pozisyonunda olması maalesef bir vakıa. Bu açıdan süreçteki mücadeleyi belirleyen unsur, kazanılmış hakları korumak oldu. ●●

S.4

Türkiye'de rejim, seçimler ve değişim dinamikleri

Türkiye iki yıldan kısa süre içinde sandık başına gidecek. Seçilecek cumhurbaşkanı ve oluşacak meclis bileşimine göre sadece yeni hükümet değil mevcut rejimin yönü de şekillenecek. ●●

S.6

Suriye-Türkiye: Çözüm değil kriz derinliyor!

Geçen sayıdaki yazımızda "Süreç rölantide, gözler Suriye'de" demiştik. Aradan geçen bir aylık süre zarfında Suriye'de uzun zamandır devam eden fırtına öncesi sessizlik, yerini silahların gürültüsüne bıraktı. ●●

S.6

Kamulaştırma ve kayyumlaştırma

Emekçilerin yönetiminde bankalar, sanayi, enerji, eğitim, sağlık gibi alanlar kamusal olmalı, insanlığın ihtiyaçları temelinde merkezi ve demokratik bir planlı ekonominin parçası olmalıdır. ●●

S.2

Oktay Benol

oktay.benol@gazetenisan.net

Mercek

“Hak için kurban, küp için kavurma!”

Beylik laftır. “Kendim için bir şey istiyorsam namerdim!” Menfaatini iyilikle sarmalayıp üstüne bir de fedakârlık fiyongu atma maharetini

getirmiştir. Bu hal bütün toplumsal dokuya sirayet etmiş, zıvanadan çıkmış ve gemiyi aza almıştır. Söz konusu olan bütün temel ve ortak değerlerde bir çürüme ve çöküştür. Toplumsal bağlar hiç olmadığı kadar zayıflamış ve zedelenmiş durumdadır.

Siyasi yozlaşma geniş toplum kesimleri için ekonomik çöküşe ve sosyal parçalanmaya yol açmaktadır. Emeklilerin tarihinin en kötü gelir ve yaşam düzeyine gerilemesi bu adaletsiz ve

eşitsiz yozlaşmış düzenin bir sonucudur. Bu yozlaşmış sömürü düzeni emeği sermaye karşısında adeta bir paspas haline getirmiştir. Asgari ücret açlık sınırının dahi altına itilmiş, milyonlar bu açlık düzenine mahkûm edilmiştir. Bu yoksunluk ve yoksulluk koşulları altında sokaklar tekinsiz hale gelmiş, suç çocukları dahi içine alarak adeta patlamış ve günlük hayatın sıradan bir parçası haline gelmiştir.

S.2

Eğitim-Sen İstanbul 3 No'lu Şube Başkanı Hüseyin Tosu ile söyleşi

“Biz kamu emekçilerinin özlük, ekonomik ve demokratik haklarıyla ilgili mücadelemizi sürdürürken, diğer tarafta da şaşmaz bir hedefimiz var: grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkının alınması.” ●●

S.5

2026 Ocak ayı sendikal istatistikleri ne anlatıyor? ●● S.3

6 Şubat depremlerinin yıldönümünde: Sesimizi duyan var mı? ●● S.7

Gençler antiemperyalist olmalı: Neden ve nasıl? ●● S.9

Hukuk köşesi | Mücadelenin görünen yüzü: grev hakkı ●● S.11

Tarihte bu ay: 2001 krizi ●● S.11

Kamulaştırma ve kayyumlaştırma

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı CHP’li belediyelere dönük operasyon fırtınasının ardından, “fuhuşturu” operasyonlarıyla yoğun mesaisini hiç durmadan sürdürüyor. Pek çok boyutu olan bu operasyon dalgalarının önemli unsurlarından birisi de şirket el koymaları ve el konulan şirketlere atanan kayyumlar. Can Holding gibi milyar dolarlık sermaye gruplarından Papara gibi ödeme kuruluşlarına ve daha küçük çapta onlarca şirket Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) bünyesine alınarak kayyumlarla yönetiliyor. On yıl önce Gülen cemaatiyle bağlantılı şirketlere dönük devasa mülksüzleştirmelerin ardından ilk kez böylesi büyük ve yaygın el koyma operasyonları gerçekleşiyor.

Bu süreçte Saray’ın, başsavcının ve yargılamaların odağındaki isim malum İmamoğlu. Suç örgütü liderliği suçlamasıyla tutuklanan ve mahkeme tarafından yargılama sürecinin 12,5 yıl bulabileceği belirtilen İmamoğlu’nun aile şirketine de bu sırada el konuldu ve kayyum atandı. Bu karara ilişkin İmamoğlu’nun babası geçtiğimiz ay “Komünizm gelmesin diye mücadele ettim için çok pişmanım. Çünkü komünizme gerek yok. İstedikleri zaman komünizm ilan ediliyor. Malınıza mülkünüze el konuluyor,” şeklinde bir açıklama yaptı. Bu ifadeler belki de tepkisinin ironik bir şekilde dile getirilmesiydi. Yine de Tek Adam rejiminin “kayyumlaştırma” olarak nitelenebileceğimiz bu politikalarını değerlendirmek ve ayrıca bu uygulamaların komünizm ve bizim kamulaştırma anlayışımızla ilişkisini ele almak açısından bir zemin sunuyor.

TMSF’ye devir kamulaştırma mı?

TMSF ismine Türkiye kamuoyu ilk kez 2001 ekonomik kriziyle aşına olmuştu. O dönemde

batan 25 banka TMSF’ye devredilmiş ve TMSF’nin yetkisi altında bu bankalar tasfiye edilmiş veya yeniden yapılandırılarak satılmıştı. 2016’da başarısız darbe girişimi ve ardından ilan edilen OHAL altında, TMSF’nin yetkileri genişletildi ve cemaat-

NİSAN

lara devasa bir kaynak aktarımı gerçekleşti. Şimdi el konulan şirketlerin de sonunun ne olacağını kestirmek güç değil.

Bu çerçevede, TMSF’nin öne çıkmasıyla şiddetli ekonomik

dışı yöntemler”, kapitalist devletin ekonomiye müdahaleleri farklı biçimler ve yoğunluklar altında olsa da, kapitalist işleyişin asli unsurlarından birisi oldu. Öte yandan, kapitalizmin içinden geçtiği krizler döneminde, bu müdahalelerin daha

sanlığın büyük çoğunluğunun sefaletini derinleştirdiği bir dönemin içindeyiz. Kapitalizm sadece daha fazla sefalet üretmiyor, aynı zamanda savaşlar ve çevresel yıkımlarla gezegeni bir toplu yok oluşa sürüklüyor. Bu nedenle, ekonominin işleyişinin asli unsurunun sermaye birikimi değil insanlığın ihtiyaçları olması gerektiği hiç olmadığı kadar meşru bir nitelik taşıyor.

Bununla birlikte, Stalinizmin eski ve yeni çeşitleri komünizmi yozlaştırarak onun devletleştirmeyle özdeşleşen bir karikatüre indirgenmesine zemin hazırladılar. Oysaki komünizm, ücretli emek sömürsünün sona erdiği, insanlığın ulaştığı devasa zenginlik sayesinde sınıfların ve devletin sönmüldüğü eşit ve özgür bir toplumun adıdır. Böylesi bir topluma ilerleyebilmek için Türkiye’de de dünyada fazlasıyla kaynak var. Mesele, bu kaynakların hangi politik tercihlerle nasıl yönetildiğinde düğümleniyor.

Küresel ölçekte olduğu gibi Türkiye’de de, şirketler ve zenginler servetlerini katlarken emekçiler ağır bir sefaletin içine gömülüyor. Bu çıkmazdan kurtuluş ülke zenginliklerinin kamunun ihtiyaçları doğrultusunda yönetilmesi ve denetlenmesinden geçiyor. Bu yönde ilk adım olarak yap-işlet-devret soygunu derhal sona erdirilmeli ve söz konusu projelerin tamamı tazminatsız kamulaştırılmalıdır. Sefaletten ve baskı rejiminden kurtuluş için emekçilerin yönetiminde bankalar, finans, sanayi, enerji, eğitim, sağlık gibi alanlar yüzde yüz kamusal olmalı, insanlığın ihtiyaçları temelinde işleyecek merkezi ve demokratik bir planlı ekonominin parçası olmalıdır. ●●

le bağlantılı olduğu iddia edilen şirketlere TMSF tarafından kayyum atandı. TMSF’nin yetkileri, bugün gündemde olan operasyon dalgalarının arifesinde, 2025 Ocak ayında daha da genişletildi.

TMSF eliyle gerçekleştirilen bu mülksüzleştirmeler ekonomide özel sektörün payının gerilemesine, kamunun ağırlığının artmasına neden olmadı. AKP yönetimi bu uygulamaları, içinde bulunduğu krizlere yanıt olarak, sermaye içi kaynak transferi, sermaye kesimlerinin yeniden yapılandırılması amacıyla kullandı. Özellikle OHAL döneminde, en ufak bir denetim mekanizmasından muaf biçimde kayyumlar şirketleri diledikleri gibi yönetti, Saray’ın yönlendirdiği patron-

ve politik krizlerin eşzamanlı gerçekleştiklerini görüyoruz. 2001 krizi, Türkiye’nin o döneme dek yaşadığı en büyük mali bunalımdı. 2013-2016 arası, AKP’nin derin bir meşruiyet krizine girdiği ve rejimi otoriteleştirerek hayatta kalmayı başardığı bir dönemdi. Şimdiyse AKP, görece serbest ve adil koşullarda seçimleri kaybedeceği aşikâr olan yeni bir bunalımın içinden geçiyor. Yargıyı bir kılıç gibi kullanarak muhalefeti ve sermayeyi kendi çıkarları ve ihtiyaçları çerçevesinde yeniden yapılandırıp yeni bir seçim zaferi için fazla mesai yapıyor.

Kamulaştırma neden zorunlu?

Kapitalizm hiçbir zaman piyasanın “tam rekabet” koşulları altında işlemedi. “Ekonomi

görünür ve baskın hale geldiği de bir gerçeklik.

“Serbest ticaret”, “uluslararası hukuk”, “demokratik barış” gibi normlar bugün bizzat yaratıcıları tarafından çöpe gönderiliyor. Trump’ın politikaları kişisel çılgınlığı veya tercihlerinden değil küresel kapitalizmin içinde bulunduğu derin bunalımdan kaynaklanıyor. Benzer şekilde, Erdoğan “mülke el koyma” ile komünizm ilan etmiyor. Tam tersine, kendi stratejisi ve öncelikleri doğrultusunda Türkiye kapitalizmini ayakta tutmaya çalışıyor.

“Piyasa ekonomisinin” insanlık tarihindeki en büyük gelir eşitsizliğini yarattığı, üretilen zenginliklerin ve teknik ilerlemelerin ironik biçimde in-

Birinci sayfadan devam...

“Hak için kurban, küp için kavurma!”

OKTAY BENOL

Bu yaşananlar ne sürpriz ne de istisnadır. Balık baştan kokar. AKP’nin yarattığı mevcut siyasi düzen bütün bir sistemi yozlaştırmış, yozlaşma topluma sirayet etmiş ve nihayetinde bütün sosyal dokuya yayılmıştır. Toplum bindiği dalı keser haldedir. Bu yozlaşmış düzenin devamı topyekün

yıkımdır. Kuşkusuz yaşananlar mecburiyet değildir. Değişim ve yenilenme imkân ve fırsatları vardır. Toplum çoğunluğu yaşananlardan gerekli dersleri almıştır. İhtiyaç gidişatı durduracak ve tersine çevirecek birlik ve beraberliği ve ortak mücadele iradesini ortaya koymaktadır.

Siyasi yozlaşma ve toplumsal çürüme ve çözümünün

ilacı işçi sınıfının önderliğinde tüm ezilen ve sömürülen kesimlerin birlikte hareket etmesidir. Böylesi bir ortak mücadele için en uygun araç ve zemin bir emek ittifakıdır. Toplumsal muhalefetin emek eksenli bir mücadele hattı üzerinde buluşması basit bir iktidar değişiminin ötesine geçme imkânı sağlayacaktır. Tüm bir siyasal ve toplumsal

düzenin insan onuruna yaraşır, adalet ve eşitlik temelinde yeniden inşasını mümkün kılacaktır. Emekçiler ve ezilenler için artık bu bir tercih değil bir zorunluluktur. Ya yan yana durup birlikte kazanacağız ya da hep birlikte kaybedeceğiz. ●●

Kaynaklar emekçiler yararına seferber edilsin!

CEMRE SAVA

İktidar, açlık sınırı altına mahkûm ettiği emekçilere ve emeklilere, enflasyonla mücadeleden söz etmeyi sürdürüyor. Oysa sık sık tekrarladığımız gibi bugün yaşadığımız yoksullaşmada enflasyon tek başına bir neden değil, sonuç. Uzun süredir uygulanan ekonomik tercihlerin emekçiler üzerindeki birikmiş etkisiyle karşı karşıyayız.

Emekçinin kaybı derinleşiyor

Güncel veriler bu aşınmanın sistematik olduğunu kanıtlıyor. TÜİK'in Gelir Dağılımları İstatistikleri'ne göre en düşük gelir grubundaki yüzde 20'lik kesim toplam gelirin yalnızca yüzde 6,4'ünü alırken, en yüksek yüzde 20'lik kesim yüzde 48'ine sahip. Emekçilerin reel gelir kaybı yalnızca enflasyonla değil, vergi sistemi aracılığıyla da derinleşiyor. DİSK-AR'ın raporuna göre, 2025 yılı sonunda işçi ücretlerinde enflasyon ve vergi kaynaklı toplam kayıp en az 2 trilyon 501 milyar TL düzeyine ulaştı. Bu devasa kayıp, açık ki iktidar eliyle işçilerden sermayeye doğru gerçekleşen dolaylı bir kaynak transferi.

Günlük yaşam düzeyinde bu tablo daha da somutlaşıyor. BİSAM'ın hesaplamasına göre, eşi çalışmayan ve iki çocuklu bir asgari ücretli, eline geçen ücretle gıdaya günlük yalnızca 267 lira ayırabiliyor. Geçinemeyen emekçiler içinse yaşam mücadelesi daha fazla borçlanma anlamına geliyor. Türkiye Bankalar Birliği'nin verilerine göre Türkiye'de her gün ortalama 12 bin kişi borçlular arasına katılıyor.

Kaynaklar sermayeye

2026 merkezi yönetim bütçesi 18 trilyon TL'yi aşmış durumda. Buna rağmen kamu kaynaklarının önemli bir bölümü ücretleri, sosyal güvenliği ya da kamusal hizmetleri güçlendirmek yerine teşviklere, garanti ödemelerine, yap-işlet-devret projelerine ve faiz giderlerine yönlendiriliyor.

Kaynakların nereye gittiği konusunda İşsizlik Sigortası Fonu yakıcı bir örnek sunuyor. Emekçilerin güvencesi olarak oluşturulan fon, işveren destek mekanizmasına dönüşmüş durumda. DİSK-AR verilerine göre son on yılda fon harcamaları içinde işsizlik ödemelerinin payı azalırken, doğrudan ve do-

laylı işveren teşviklerinin payı belirgin biçimde arttı. Son üç yılda fondan işverenlere aktarılan kaynak, işçilere aktarılanın yaklaşık iki katına ulaştı. Buna karşın işsizlerin büyük bölümü fondan yararlanamıyor; 2025 Kasım'ında her 100 işsizden yalnızca 16'sı işsizlik ödeneği alabildi.

Bu tablonun emekçilere sunduğu "fırsat" ise son kullanma tarihi geçmiş ürünlere indirimli erişim imkânı! Oysa açık ki son kullanma tarihi geçen; emekçileri buna mahkûm eden ekonomi politikalarının, bu politikaların uygulayıcısı iktidarın ta kendisi.

Yaşam mücadelesi bir sınıf mücadelesi

Bu sebeple, her alanda verdiğimiz yaşam mücadelesini bir sınıf mücadelesine dönüştürmemiz zaruri. Bu ne demek? Karşı karşıya olduğumuz tablonun Tek Adam rejiminin sınıf karakteriyle doğrudan ilişkili olduğunu ve işçi sınıfını temsil etmeyen hiçbir yeni iktidarın da bu tabloyu kökten değiştiremeyeceğinin farkında olmak. Bu gerçek, emekçilerin yaşam koşullarının iyileşmesi; işçi ücretlerinin ve emekli aylıklarının yoksulluk sınırının üzerine çıkarılması; emekçiler sürekli yoksullaşırken kârına kâr katan şirketlerden, en zenginlerden servet vergisi alınması; mevcut kaynakların emekçiler yararına seferber edilmesi için acil talepler etrafında bir araya gelmeyi gerekli kılıyor. Emek örgütlerimizi birleşik mücadeleye zorlamak, emek eksenli bir politik hat ve bu hat etrafında kurulacak bir emek ittifakı çağrısında ısrar etmek dışında çıkar yol yok! ●●

2026 Ocak ayı sendikal istatistikleri ne anlatıyor?

SEDAT DUREL

Özel sektörde 2026 Ocak ayına ait işkollarındaki işçi sayısı ve sendika üye sayıları yayımlandı. Bu verilerin patronlar tarafından zorla istifa ettirilen, işkolu değişiklikleri ile sendikal üyelikleri düşürülen, kayıtdışı veya esnaf kurye gibi modellerle çalışan nice emekçiyi kapsamadığı, mücadele ve örgütlenme halindeki binlerce işçinin buraya yansımadığını not edelim. Öte yandan Aziz Çelik'in araştırmalarına göre toplu iş sözleşmesi ile sendikal haklardan faydalanan işçilerin oranının yüzde 5 bile olamadığını da anımsayalım.

Her şeye rağmen 2013 yılından beri sendikalı işçi sayısında bir artış eğilimi ile karşı karşıyaydık. Bu eğilimden aslan payını başta Hak-İş olmak üzere hükümet ve patron işbirlikçisi çok sayıda sendikanın aldığını bilsek de, bu tabloya yansıyan azımsanamayacak sayıda işçinin bileğinin hakkıyla örgütlenip 2013 yılından bu yana örgütlü işçiler haline geldiklerini, yani artış trendinin istatistiklere yansiyandan daha düşük olsa da gerçek örgütlülükteki artışa da tekabül ettiğini söyleyebiliriz. Bu eğilime rağmen 2013 yılından beri ilk kez iki dönem üst üste sendikalı işçi sayısında bir azalma yaşandı.

Özel sektörde kayıtlı çalışan işçi sayısı son bir yılda 165 bin 649 azalırken sendikalı işçiler de 110 bin 757 kişi azaldı. Burada göze çarpan iki önemli hususu işaret ederek ana eğilimin değerlendirilmesine geri dönebiliriz.

Birincisi, Hizmet-İş yaklaşık 5 bin üye farkla Türk Metal'i geçerek Türkiye'nin en çok üyeye sahip sendikası oldu. İletişim işkolunda ise toplam kayıtlı çalışan sayısı 89 binden 204 binin üzerine çıktı. Böylece henüz sektör barajını aşarak yetki al-

mış olan Çağrı-İş Sendikası sektör barajının altında bırakıldı. Bu durum Türkiye'deki sendikal örgütlenme önündeki büyük engellerden birini bir kez daha işaret ediyor.

Toplam sayılar bir küçülmeye işaret eder ve krizin derinleşeceği düşünülürken tablonun daha da kötüleşeceğine dair beklentiler söz konusu olabilir. Ancak verilerin kanun değil sadece veri olduğunu, esas belirleyenin ise mücadeleler olduğunu hiç unutmamamız gerekir.

Sendikal istatistiklere bakarken kendimizi hava durumunu tahmin etmeye çalışan bir meteorolog gibi görebiliriz. Alçak ve yüksek basınç sistemlerine bakarak, genel seyri doğru yakalasak bile, küçük ama kritik bir değişkenin devreye girmesiyle tahminler sık sık alt üst olur. Denizden gelen ani bir hava akımı, ani bir cephe hareketi ya da önemsiz görünen bir sıcaklık farkı, atmosferin kritik bir eşiği aşmasına ve tüm tablonun tersine dönmesine yol açabilir. Sendika üye sayılarındaki düşüş eğilimi de benzer biçimde, değişmez ve kaçınılmaz bir kader olarak ele alınamaz. İşçi sınıfının mücadele kapasitesinin artması, sendikal bürokrasinin dahi azalan üye sayısına karşı hareket etmeye zorlanması gibi etmenler bu eğilimi tam tersine çevirebilecek güce sahiptir.

İşçinin alım gücü düşüyor. Emekçinin sofrasına yönelen birden çok el var. Ve bu eller şimdi de işçiyi işsizlikle tehdit ediyor. Sendikalardaki üye kaybına karşı iş güvencesinin sağlanıp, bugüne kadar yükü sırtlanan emekçiler için krizin faturasını patronlara ödetmek adına birleşik bir seferberliğin sağlanması; tabloyu tersine çevirebileceği gibi umutlu bir geleceğe kapı aralayabilir de. ●●

2025 İş Cinayetleri Raporu: Bu bir rapor değil, iddianamedir

YILMAZ KÖSEDAĞ

Fabrikaların, şantiyelerin, atölyelerin duvarlarında asılı levhalar, görseller vardır: "Önce iş güvenliği!" İşçiler bazen birbirine sorar: İş güvenliği değil de işçi güvenliği yazması gerekmez miydi?

Cevap acıdır ama nettir. Hayır. Çünkü bu düzende önce patronların işi ve kârı gelir; sonra işçinin canı, sağlığı, geçimi. Hatta sıra ona çoğu zaman hiç gelmez. Bir işçi hayatını kaybetse ölenin yasını tutmazlar. O bölümde üretim durmaz; hemen, o an, onun yerine gelecek birini aramaya başlarlar. Sermaye, işçiyi "hak sahibi bir özne" olarak değil, "yönetilmesi gereken bir risk unsuru" olarak tanımlar. Ölen işçi yoktur; aksayan süreç vardır.

İSİG Meclisi'nin 2025 İş Cinayetleri Raporu tam olarak bu gerçeğin kaydını tutuyor. Bu düzenin süreklileşmiş suçlarını önümüze koyuyor. 2025 yılı boyunca en az 2105 işçi çalışırken hayatını kaybetti. Bu sayı bir istatistik değil; her biri önlenebilir durumlardan oluşan sınıfsal bir çöküş tablosudur.

Rapora göre ölümler en çok inşaat, tarım ve taşımacılık gibi güvencesiz sektörlerde yoğunlaşmakta. Uzun çalışma saatleri, taşeronlaştırma, kayıtdışılık ve sendikasızlık ortak payda. Denetimsizlik ise bilinçli bir tercih. İşçi sağlığı, sermaye açısından bir maliyet kalemi.

İş cinayetleri yalnızca işyerinde yaşanmaz. Ölüm eve taşınır; borç olur, yoksulluk olur. Yarım kalan bir hayat, geride kalanlar için yasın ötesinde kalıcı bir yoksullaşma biçimine dönüşür.

Bu nedenle iş cinayeti bireysel bir trajedi değil; toplumsal ve sınıfsal bir yıkım olarak hayatları sarsmaya devam eder.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, iş güvenliğini hukuki bir çerçeveye bağlar. Kâğıt üzerinde işyerlerinde uzmanlar vardır, raporlar tutulur, riskler belirlenir. Ancak bu sistemde iş güvenliği uzmanı bağımsız bir denetçi değildir. Maaşını patronundan alır. Raporu patronun sınırlarına çarptığı anda işini kaybeder. Çünkü bu düzende korunması gereken işçi değil, patronudur. Bu nedenle tutulan raporlar da çoğu zaman düzmecedir.

Bu tablo karşısında çözüm, birkaç yönetmelik değişikliğiyle geçirilemez. Sorun, üretimin kim için ve kimin denetiminde yapıldığıdır. İşçiler söz ve karar sahibi olmadıkça, bu raporlar

her yıl yeniden yazılacak. Bu yüzden İSİG Meclisi'nin 2025 İş Cinayetleri Raporu yalnızca bir rapor değil, bir iddianamedir. Çünkü bu rapor sadece sayıları değil, bir suç zinciri olduğunu da gözler önüne seriyor. Önlenemez ölümler tekrar ediyorsa bu kader değil, sistemdir. Or-

tada kaza değil, suç vardır. Fail bellidir.

İş cinayetleri bu düzenin sonucudur. Ve bu sonuç değiştirilebilir. Yaşamak, işçi sınıfı için bir lütuf değil; örgütlü mücadeleyle geri alınması gereken bir haktır. ●●

Metal TİS'i emekçilere ne anlatıyor?

BEKTAŞ DENERİ

Yaklaşık üç aydır devam eden MESS grup TİS süreci ocak ayı bitmeden sona erdi. 150 binden fazla metal işçisini temsilen Türk Metal, Birleşik Metal-İş ve Özçelik-İş sendikaları ve işveren tarafını temsilen MESS arasında bağtlanan sözleşmede ilk 6 ay için ücretlerde ortalama yüzde 28,10'luk bir artış söz konusu olacak. Sosyal haklar da eklenince bu oran yüzde 31,15'e tekabül ediyor.

10 civarında zam ve 3 yıllık bir TİS imzalanması oldu. Ayrıca işe başlangıçta deneme sürecinin 4 ay olması, 5 gün ve üzeri raporlarda ücretin işveren tarafından ödenmemesi gibi maddeler de MESS tarafından başlangıçta savunuldu. Sosyal haklar açısından ise mevcut durumu geriye götüren bir teklif sunuldu.

İmzalanan sözleşme ile MESS'in dayattığı bazı maddeler saf dışı bırakıldı. Ücret açısından bakılınca asgari ücrete yapılan zammın birkaç puan

yerlerinde pek çok uyarı eylemi gerçekleştirdi. İşyerinde birkaç dakikalık sembolik iş bırakma eylemleri, iş çıkışı alkışlı protesto, yürüyüş, basın açıklamaları gibi pek çok farklı eylemle sendikacı işçiler bu sürece hazırlandı. Bunların bir kısmı sendikal bürokrasinin göstermelik eylemleri olsa bile işçilerin seferber olması açısından önemliydi. Sürecin sonunda uzlaşma sağlanamaması sonucu 19 Ocak günü grev kararları da alındı. Grev kararının alınması dahi MESS'in

Metal sektöründeki bu TİS süreci kuşkusuz işçi sınıfının tamamını dolaylı da olsa etkiliyor. Zira metal işçileri ülkedeki en örgütlü kesimlerden birini teşkil ediyor. Ayrıca bu, kamu sektörü dışında en fazla sayıda işçiyi kapsayan sözleşmelerden birisi. Bu açıdan MESS ile yürütülen toplu pazarlık süreci farklı sektörlerdeki mücadelelerin seyrinin ve ücretlerin belirlenmesinde oldukça etkili.

Ekim ayında başlayan süreçte Türk Metal yüzde 35, Birleşik Metal ise yüzde 58 civarında zam talep eden birer taslakla masaya oturdu. Buna karşın MESS'in başlangıç teklifi yüzde

üzerinde bir zam görüyoruz. 2025 yılı için açıklanan resmi enflasyon oranına yakın olarak yapılan zammı en iyi ihtimalle mevcut durumun korunması olarak görmek mümkün.

Süreç boyunca bütün sendikalar MESS'in tutumundaki dayatmacılığı ve "kazanılmış hakların geriye götürülmesi" riskini işaret etti. İşçi sınıfının en örgütlü kesimlerinin dahi işyeri eksenli mücadelede savunma pozisyonunda olması maalesef bir vakıa. Bu açıdan süreçteki mücadeleyi belirleyen unsur, kazanılmış hakları korumak oldu.

Toplu pazarlık sürecinde metal işçileri örgütlü oldukları iş-

uzlaşma zeminine gelmesini sağlayan önemli bir etmen oldu.

MESS ile yapılan toplu pazarlık sürecinin gösterdiği iki somut çıktıyı burada ifade edebiliriz. İlki, göstermelik düzeyde bile olsa işçilerin örgütlü ve eylemli davranışının en ufak bir kazanım için dahi zorunlu olduğudur. Diğeri ise; işçi sınıfının mevcut savunma pozisyonundan çıkmak için birleşik bir örgütlenme ve eylem programına ihtiyaç duyduğudur. Bizim görevimiz ise bu örgütlülüğün büyütülmesi ve acil ihtiyaçları bir eylem programı haline getirmeye çalışmaktır. ●●

Kıdem tavanı işçilerin üzerine çöküyor

CAN DENERİ

Çalışanlar için işsiz kalmaları durumunda geçici de olsa bir güvence işlevi gören kıdem tazminatı, 1936'dan bu yana yasal olarak işçilerin en temel haklarından biri olmasına rağmen, tarihsel olarak sürekli budanmıştır.

Tavan tutarı uzun yıllar asgari ücretin katları üzerinden belirlenmiş; 12 Eylül 1980 darbesi ise bu hakkın geriletilmesinde önemli bir kırılma noktası olmuştur. Darbe öncesinde asgari ücretin yaklaşık 7,5 katı olan kıdem tazminatı tavanı, darbe sonrasında 3,7 katına kadar düşürülmüştür. AKP iktidarıyla birlikte bu gerileme kalıcı ve sistematik bir nitelik kazanmıştır.

AKP'nin iktidara geldiği dönemde kıdem tazminatı tavanı asgari ücretin yaklaşık 4,8 katı düzeyindeyken, yıllar içinde düzenli biçimde düşürülmüş ve günümüzde 2 katına kadar geriletilmiştir. 1 Ocak 2026 itibarıyla işten çıkarılan bir işçi için kıdem tazminatı tavanı 64.948 TL olarak belirlenmiştir. Bu tutar yalnızca en yüksek ücretliler için geçerli bir üst sınırdır; asgari ücretle çalışan bir işçi ise fiilen bu rakama yaklaşması bir yana, çok daha düşük bir tazminata mahkûm edilmektedir.

Kıdem tazminatı, iktidar tarafından uzun yıllardır doğrudan ya da dolaylı yollarla ortadan kaldırılmak istenen bir işçi hakkıdır. Bu hak tamamen kaldırılmadığı için tavan tutarları düşürülerek etkisiz-

leştirilmektedir. Her yıl yapılan bu düzenlemelerle kıdem tazminatı fiilen asgari ücret seviyelerine çekilmeye çalışılmaktadır.

İşsizliğin bu denli arttığı bir dönemde kıdem tazminatının düşürülmesi, çalışanları işsiz kaldıklarında doğrudan açlıkla karşı karşıya bırakmaktadır. Çalışanlar yalnızca işsiz kalma korkusuyla değil, aynı zamanda işsiz kaldıklarında tazminatlarını alamama ya da çok düşük tutarlarla geçinememe endişesiyle yaşamaktadır.

Yakın zamanda Okmeydanı'ndaki Özel Okmeydanı Hastanesi'nde işten çıkarılan çalışanların kıdem tazminatları ya hiç ödenmemiş ya da işçiler hak ettiklerinden düşük tutarları almaları için anlaşmaya zorlanmıştır. İşçilerin başlattığı direniş, 51 günün sonunda sonuç vermiş ve haklar mücadeleyle kazanılmıştır.

Patronlar yalnızca ücretler ve çalışma saatleri üzerinden değil, kıdem tazminatı hakkı üzerinden de biz işçilere saldırmaya devam etmektedir. Bizler de bu saldırılar karşısında birlik halinde hareket etmeliyiz. Kıdem tazminatına tavan uygulamasının son bulması; kaynakların sermayeden yana değil işçilerden yana kullanılarak işsiz kalan çalışanlara ek destekler sağlanması ve insanca yaşam koşullarımızın güvence altına alınması için mücadeleyi büyütmeliyiz. ●●

Migros depo işçisi yol gösteriyor! 2026 mücadeleyle başladı!

SERENAY SEVİMLİ

Migros depo işçilerinin mücadelesi ocak ayına damga vurdu. DGD-SEN öncülüğündeki Migros depo işçileri işverenin dayattığı sefalet ücretini reddederek günler süren iş bırakma-iş yavaşlatma eylemleri gerçekleştirdi. Binlerce depo işçisinin direnişi Diyarbakır'dan İstanbul'a, İzmir'den Bursa'ya ülkenin dört bir yanına yayıldı. Bu mücadelenin yanında, işçilerin hakkını verene kadar Migros'a dönük boykot çağrıları da söz konusu. Eylemlerin ilk kazanımı Migros'un, taşeron firmalar bünyesinde çalışan depo işçilerinin hepsini kadroya aldığını açıklaması oldu. Patronun bu geri adımı mücadeleyi dindirmedi. İşçilerin talebi maaşlara net yüzde 50 zam, vergi kesintilerini patronun karşılaması ve sendikal özgürlüklerin tanınması. Biz bu yazıyı hazırlarken eylemler tüm hızıyla sürüyor.

Sadece depo işçileri değil, bütün sektörlerde direniş ve mücadele sürüyor. İşçilerin yüzde 50 zam talebine karşılık patronun dayattığı yüzde 6'lık artış sonucu **Smart Solar**'da greve gidilmişti. Ücret mücadelesi ile başlayan süreç sendikal hak talepleriyle sürerken, Birleşik Metal-İş'te örgütlü işçilerin fabrika önündeki grevi 100 günü devirdi.

Sakarya'da bulunan **SAG Hidrolik** patronu, sendikanın yetkisine itiraz etmiş

ve hemen ardından öncü işçileri işten atmıştı. Birleşik Metal-İş Sendikası'nda örgütlendikleri için işten atılan işçiler, 170 günü aşkın süredir fabrika önündeki direniş çadırında.

Temel Conta grevinin 400 günü geride bıraktığı günlerde patron, grevin olduğu Kemalpaşa fabrikasındaki makineleri polis işbirliği ile Torbalı'daki fabrikasına kaçırdı. Temel Conta işçileri geri adım atmadı, eylemlerini Torbalı'da sürdürüyorlar.

DİGEL Tekstil'deki direniş bir yılı geride bırakırken, işçiler ardı ardına kazanımlar elde etmeye devam ediyor. Olumlu sonuçlanan işe iade davaları ve patronun yetki itirazının reddi gibi gelişmeler, sektördeki tüm işçiler lehine artı yazıyor.

Mersin Limanı'nda **Özgüneş Taşımacılık**'ta çalışan işçiler, ağır ve güvencesiz çalışma koşullarına karşı TÜMTİS'e üye olmuştu. Taşeron firmanın işsiz bıraktığı 180 işçi, yaklaşık bir aydır kadrolu şekilde

işlerine geri dönmek için mücadele ediyor.

Tüm bu direniş ve mücadeleler işçilerin güvencesiz, sendikal haklardan yoksun ve işten atılma tehdidi ile burun buruna olduğu koşullarda filizleniyor; eylem yasaklarına ve grev kırılcılığına rağmen sürüyor. Fakat ne yazık ki hâlâ bütünlüklü bir mücadele hattının uzayındayız. Her biri tek başına çok kıymetli olsa da, işyerlerindeki tekil mücadele-

lerden söz ediyoruz. Zira işçi ve emekçi konfederasyonları birleşik bir mücadele programına da niyetine de sahip değil. Pek çok grev ve direniş, işçi ve emekçilerin kararlılıkları sayesinde sendikalarını harekete geçirmesi sonucunda gerçekleşiyor. Sınıf, elindeki mücadele araçlarına da insanca ve haysiyetli bir yaşam sürme talebine de sahip çıkıyor. Bütünlüklü bir mücadelenin taşlarını döşeyecek olan da sınıfın kendisi. ●●

Eğitim-Sen İstanbul 3 No'lu Şube Başkanı Hüseyin Tosu:**“Şaşmaz bir hedefimiz var; grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkının alınması”****NİSAN SÖYLEŞİ**

Eğitim-Sen İstanbul 3 No'lu Şube Başkanı Hüseyin Tosu ile kamu emekçilerin mücadele gündemlerine ilişkin gerçekleştirdiğimiz söyleşiyi paylaşıyoruz.

14 Ocak'ta KESK'in çağrısıyla gerçekleşen iş bırakma eylemi, ek zam talebi etrafında şekillendi. Bu talep neden acil ve zorunlu hale geldi?

Özellikle son 15 yıldır, bu toplu sözleşme sürecinin başladığı günden bu yana yedi toplu iş sözleşmesi gerçekleşti. O günden bu yana yapılan toplu sözleşmeler kamu çalışanlarının hep aleyhine gelişti. Bizim gerçek satın alma gücümüz gün geçtikçe azalan bir seyir izledi. Bu durum 2024'te de böyleydi, 2023'te de. 2025'te yapılan, 2026 ve 2027'yi kapsayan toplu sözleşme görüşmelerinde ise 2026 için yüzde 11+7, 2027 için ise yüzde 5+5 şeklinde zam oranları belirlendi.

Yani TÜİK'in ayarlanmış ve siyasal iktidarın amaçlarına uygun olarak belirlenmiş verileri ışığında, kamu emekçilerini yoksullaştıran ve satın alma gücünü düşüren bir zam oranı ile karşı karşıya kaldık. Dolayısıyla biz bu kayıplarımızı nispeten ortadan kaldırmak, yoksulluk sınırı 100 bin TL iken kamu emekçilerinin yoksulluk sınırının çok altında bir maaşa mahkûm edilmesine tepkimizi göstermek için iş bırakma eylemi yaptık.

Mücadelemiz sadece iş bırakmayla da sınırlı değildi. Öncesinde, ağustos ayından bu yana süregelen çeşitli eylem ve etkinliklerimiz vardı. Bunların temel amacı, kamu emekçilerinin yoksullaşmasına dur demekti.

İş bırakma eylemi aynı zamanda kamu emekçilerinin grev hakkının fiilen tanınması talebini de gündeme taşıdı. KESK bu mücadeleyi nasıl ele alıyor?

Bizim başlangıçtan itibaren temel hedefimiz grevli, toplu sözleşmeli sendikal haklardır. 1990'lı yıllardan beri temel amacımız budur. Ne yazık ki siyasal iktidar, gelişen o mücadeleyi bastırmak ve boşa çıkarmak için 4688 sayılı yasa'yı 2005 yılında kanunlaştırdı. Bu yasa güdük bir sendika yasasıdır. Esasında kamu emekçilerine hiçbir şey vermeyen bu süreçte bir Hakem Kurulu tanımlanmış. Bu kurul, 11 kişiden oluşuyor ve bu 11 kişinin sekizi siyasal iktidarın doğrudan ya da dolaylı olarak tayin ettiği kişilerden oluşuyor.

Siyasal iktidarın sunduğu bütçeyi ve kıstırları aşmayan bir sendika yasası ile karşı karşıyayız. Bu yasa bize, sanki demokrasi varmış gibi, sanki kamu emekçilerinin gerçekten örgütlenme hakkı varmış gibi sunuluyor.

Dolayısıyla kısa ve orta vadede biz kamu emekçilerinin özlük, ekonomik ve demokratik haklarıyla ilgili mücadelemizi sürdürürken, diğer tarafta da şaşmaz bir hedefimiz var: grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkının alınması.

Gerçekleştirdiğimiz bu iş bırakmalar, fiilen bu hakkı hayata geçirme amacıyla yapılmaktadır. Biz Anayasa'nın 90. maddesi, ILO'nun 87 ve 98 sayılı sözleşmeleri ile iş bırakmalarla ilgili Anayasa Mahkemesi ve Danıştay'ın vermiş olduğu kararlardan ha-

rekette diyoruz ki grev bizim hakkımızdır ve fiilen bu hak mevcuttur. 4688 sayılı yasa da buna uygun şekilde düzenlenmelidir.

hukuk sistemiyle ne yazık ki bu güvence kamu emekçilerinde bir bütün olarak, aslında sözleşmeli ve kadrolu olmak üzere,

Kamu emekçilerinin çalışma yaşamı güvencesizlik, artan iş yükü, performans baskısı vb. ile de yeniden şekilleniyor. Bu tablo, kamu hizmetlerinin niteliğini nasıl etkiliyor?

Özellikle AKP'yle birlikte çalışma şekilleri çok farklılaştırıldı, çeşitlendirildi. Sözleşmeli çalışma, ücretli çalışma; bizim kendi işkolumuzda, öğretmenlikte de çeşitli çalışma yöntemleri hayatımıza girmiş oldu. Kadrolu öğretmen var, sözleşmeli öğretmen var, ücretli öğretmen var... Bu işlerde esnek, performansa dayalı çalışma yine AKP'yle birlikte çalışma hayatına girmiş; kamu emekçilerini daraltan, kamu emekçilerini olumsuz etkileyen ve mutsuz eden çalışma yöntemleridir.

● **“Amaçlarımızdan biri çalışanın refah düzeyini yükseltecek bir ücret talebiyken, diğeri iş güvencesini sağlayan bir çalışma sistemidir”**

Bu çalışma yöntemleri bizim değiştirmeyi esas aldığımız yöntemlerdir. Çünkü güvenceli çalışma bizim için hayati ve önemli bir meseledir. Özellikle güvenceli çalışmayla ilgili 2016 darbe süreciyle birlikte, çalışanların hiçbirinin gerçek anlamda bir güvencesinin olmadığını yaşayarak gördük. Yüz binlerce kamu emekçisi uyduruk gerekçelerle, ortada süren herhangi bir dava olmadan, alınmış bir ceza olmadan işinden edildi, açığa alındı. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu eskiden çalışanlara -ekonomik olarak iyi olmasa bile- güvence sağlayan bir yasa olarak biliniyordu. Ama bu siyasal iktidarın hukuk tanımazlığı, kafalarına göre geliştirdikleri

riskli bir durum almış vaziyettedir.

Dolayısıyla bizim mücadeledeki temel amaçlarımızdan biri çalışanın refah düzeyini yükseltecek bir ücret talebiyken, bir diğeri ise iş güvencesini sağlayan bir çalışma sistemidir. Yine performansa dayalı, esnek çalışma sistemi de hayatımıza çok yaygın bir şekilde girmiş vaziyettedir. Öğretmenlerde de böyle, diğer kamu emekçilerinde de böyle.

Bu noktada öğretmenlerin ve eğitim sisteminin sorunlarını biraz daha açalım isteriz. Eğitim-Sen'in öne çıkardığı mücadele başlıkları neler?

Eğitim işkolu zaten tam bir fecaat. Eğitim-Sen olarak bilimsel, demokratik ve anadilinde eğitimi savunuyoruz. Ama bugün karşılaştığımız, AKP iktidarının bize dayattığı, dini temellere dayanan bir müfredattır. Ne yazık ki bu, Maarif Modeli'yle birlikte biraz daha kalıcı hale gelmiş oldu. Bizim eğitimle ilgili temel mücadele başlıklarımızdan biri, laik ve seküler eğitimin gittikçe ayaklar altına alınmasıdır. ÇEDES ve benzeri protokollerle çeşitli cemaatlerin eğitim hayatına sokulmuş olması, en önemli mücadele başlıklarımızdan biridir.

Bir diğeri, eğitimin piyasalaştırılmasıdır. Bundan kastımız, hem eğitim-öğretimin kısmi olarak piyasalaştırılması hem de bağış adı altında okul aile birlikleri tarafından toplanan paralarla ticari hale getirilmesidir. Piyasalaşmanın bir başka boyutu da MESEM'ler aracılığıyla yaşanıyor. Öğrencilerimizin piyasanın ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde okuldan alınıp haftanın dört günü işyerlerinde istihdam edilmesi, temel mücadele alanlarımızdan biridir. Bu iki başlık da oldukça önemlidir. Tabii ki öğretmenlerin ekonomik özlük hakları ve bir takım angarya işlerin de özellikle Maarif Modeli'yle birlikte öğretmenlere yüklenmiş olması da ayrı bir mücadele başlığıdır.

Bunlar sadece eğitimcilerin mücadelesiyle aşılabilecek sorunlar da değildir.

Çözümün önemli bir ayağı aslında velilerimizdir, demokratik kitle örgütleridir. Toplumun bir bütünüdür. Dolayısıyla bunu aşmak, ancak mücadelenin bütün ayaklarıyla büyütülmesi ve koordineli bir şekilde yürütülmesiyle mümkün olacaktır. Dolayısıyla bizim eğitim alanındaki mücadele başlıklarımızı şöyle ifade edebiliriz: eğitimin dinselleştirilmesi, eğitimin MESEM'ler aracılığıyla piyasalaştırılması, eğitimde yapılan ödemeler ve bağışlar vs. üzerinden kısmi olarak paralı hale getirilmiş olması ve öğretmenlerin özlük hakları, ekonomik hakları ile öğretmenlere yüklenen angarya.

KESK, “Tüm çalışanları, emeğe kölelik dayatanlara karşı birlikte mücadeleye çağırıyoruz” başlıklı bir açıklama yaptı. Böyle bir ortak mücadele hattının olanaqları ve araçları neler olabilir?

Bugün yaşanan ekonomik koşullara bakıldığında, bu hattın örülebileceği nesnel koşulların en olgunlaştığı dönemden bahsedebiliriz. Geniş bir tabana yayılmış bir yoksulluk söz konusu. Dolayısıyla bu süreç, birlikte mücadelenin somut koşullarının oluşmasını sağlayan bir süreçtir. Ama tabii ki kendiliğinden “insanlar yoksullaştı, bu kesimler doğrudan mücadeleye kanalize olur” gibi bir beklentimiz yok. Bu ancak yürütülecek örgütlü mücadeleyle, sendikal mücadeleyle, toplumun diğer kesimleriyle birlikte yürütülecek mücadeleyle mümkündür.

Biz yürüttüğümüz mücadelede, toplumun farklı kesimlerini de olabildiğince sürece dahil etmenin arayışı içerisinde oluyoruz. Öteden beri sürdürdüğümüz; kamuoyunda “dörtlü” olarak bilinen KESK, DİSK, TMMOB ve TTB olarak zaman zaman yürüttüğümüz çalışmalar olmakta. Bunun dışında, Emek ve Demokrasi Güçleri adı altında toplumun değişik kesimleriyle yürüttüğümüz bir mücadele süreci yaşanmakta.

Halihazırda mesele sadece ekonomik koşullardan ibaret değil. Bugün yaşanan savaş ve Ortadoğu'daki durum, ezilenlerin, yoksulların ve bu savaştan olumsuz etkilenenlerin bir araya gelmesini zorunlu kılan koşullar yaratmaktadır. Dolayısıyla biz, KESK olarak bu mücadeleyi olabildiğince genişletmek, tabanını büyütmek ve toplumsallaştırmak için bir arayış içerisindeyiz.

Görüşlerinizi bizimle paylaştığınız için çok teşekkür ederiz. Gazete Nisan olarak, kamu emekçilerinin ve sendikanızın mücadelesinde yanınızda olmaya devam edeceğiz. ●●

● **“Eğitim alanındaki mücadele başlıklarımız: eğitimin dinselleştirilmesi, eğitimin MESEM'ler aracılığıyla piyasalaştırılması ve öğretmenlerin özlük hakları, ekonomik hakları ile öğretmenlere yüklenen angarya.”**

Türkiye’de rejim, seçimler ve değişim dinamikleri

OKTAY BENOL

Türkiye iki yıldan kısa süre içinde sandık başına gidecek. Yeni bir cumhurbaşkanı seçilecek. Yeni bir meclis oluşacak. Seçilecek cumhurbaşkanı ve oluşacak meclis bileşimine göre sadece yeni hükümet değil mevcut rejimin yönü de şekillenecek. Nitekim Türkiye bu doğrultuda adı henüz konmamış bu seçim sürecine dolaylı olarak girmiş durumda. CHP ve İmamoğlu’na yönelik devam eden siyasi/yargısal operasyonlar, çok sayıda ihtimali ve eğilimi içinde barındıran “Terörsüz Türkiye” hamlesi bu minvalde atılmış adımlar. İktidarla iç içe geçmiş sermaye gruplarından medyaya dek süren kara para ve uyuşturucu operasyonları da seçim sathı mailine girilirken iktidar için hem bir iç hesaplaşma ve yeniden bölüşüm hem de safralardan kurtulma girişimi. Milletvekili transferleri ise zamanı geldiğinde olası bir erken seçim kararının alınabilmesi ya da seçimleri doğrudan etkileyecek bir anayasa değişikliğinin yapılabilmesi için zaruri ön hazırlık kapsamında hamleler. Bütün bu süreçler son ana kadar devam edecek ve seçim sonrasını da kapsayacak şekilde çok sancılı olacak.

İktidar bloku

Rejimle büyük oranda bütünleşen ve devletin hemen bütün imkânlarını sınırsız kullanabilen iktidar bloku önceki seçimlerde olduğu gibi yine çok avantajlı. Seçimlerin en eşitsiz ve adaletsiz koşullarda gerçekleşeceği bir sır değil. Bununla birlikte iktidar blokunun aşması gereken iki kritik eşik var. İlki, Erdoğan’ın artık mev-

cut yasalarla normal koşullarda aday olamaması. Erdoğan’ın aday olabilmesi için ya meclisin erken seçim kararı alması ya da bu amaçla bir anayasa değişikliği yapılması gerekiyor. Her ikisi için de şu an iktidar blokunun sayısı yetersiz. Milletvekili hamleleri bunun için kritik önemde. İktidar bloku için ikinci kritik sorun, uzun süredir cumhurbaşkanlığını kazanmak için gereken yüzde 50 oyun çok gerisinde görünmesi. İktidar bloku muhtemelen bu sorununu, önceki birçok seçimde yaptığı gibi, 2027 yılında da seçimler öncesi para musluklarını açarak çözmeye çalışacak. Seçim ekonomisi bu kez çalışacak mı, giden seçmen geri dönecek mi, burnundan soluyan başta emekliler ve asgari ücretli çalışanlar olmak üzere emekçiler ikna olacak mı? Göreceğiz! İktidarın işi, elindeki tüm güç ve imkânlarla rağmen, hiç olmadığı kadar zor görünüyor. İktidar blokunun bir diğer zorluğu Cumhuriyet İttifakı’nın iki taşıyıcı ana sütunu Erdoğan ve Bahçeli’nin ilerlemiş yaşına karşılık tüm renkleriyle muhalefetin çok daha genç ve dinamik bir adaylar listesine sahip olması. İktidarın çeyrek asırlık aşınma ve yarattığı bıkkınlık da bu tabloya eklenmeli.

Muhalefet

Devlet imkânlarından tamamen azade durumdaki muhalefet için ise zorluklar ve imkânlar bir arada duruyor. Muhalefet için en büyük zorluk rejimle büyük oranda bütünleşmiş, devlet güç ve imkânlarını sonuna dek kullanan bir iktidarın varlığı. Muhalefet için en büyük imkân

ise iktidarın ekonomi karnesinin olağanüstü başarısızlığı. İktidar, yarattığı bu ekonomik yıkımın faturasını 2024 yerel seçimlerini kaybederek ödemişti. Diğer yandan iktidar, yerel seçimlerden farklı dinamiklere sahip olan 2023 milletvekili ve cumhurbaşkanlığı seçimlerini zor da olsa kazanmıştı. Dolayısıyla ekonomik yıkımın kendi başına olası 2027 seçimlerinde muhalefete seçim zaferini otomatik olarak getirmesi beklenmemeli. İktidar, elindeki imkân ve güçlerle zaaflarını telafi etmeye çalışacaktır. Bu doğrultuda iktidarın 2023 seçimlerinde olduğu gibi muhalefeti birbirine düşürme, çeşitli cazip vaatlerle kimi muhalif kesimleri yanına çekme ya da tarafsızlaştırma girişimlerinde bulunması sürpriz olmaz. Bu anlamda iktidar blokunun seçim kampanyasını hangi ana eksen üzerinden yürüteceği halen netlik kazanmış değil. Ekonomi alanında para muslukları 2027’de açılacak ve bir seçim ekonomisi uygulanacak. Buna kesin gözüyle bakabiliriz. Ama iktidarın demokratik alanda seçim sürecinde izleyeceği politika CHP ve İmamoğlu davası ve “Terörsüz Türkiye” hamlesinin alacağı biçimlere göre şekillenecektir. İktidar bloku gidişata göre vites değişikliği yapacaktır.

Hangi olasılık söz konusu olursa olsun emekçilerin ve ezilenlerin temel talebi hayat pahalılığının, gelir eşitsizliğinin ve yoksulluğun son bulması, siyasi demokrasi üzerindeki fiili ve yasal baskıcı engellerin kalkması olmaya devam edecektir. ●●

Suriye-Türkiye: Çözüm değil kriz derinleşiyor!

YİĞİTHAN KAVUKÇU

Geçen sayıdaki yazımızda “Süreç rölantide, gözler Suriye’de” demiştik. Aradan geçen bir aylık süre zarfında Suriye’de uzun zamandır devam eden fırtına öncesi sessizlik, yerini silahların gürültüsüne bıraktı.

Erdoğan ve Şara’nın “emperyalizmle sıfır sorun” politikası izlediği koşullarda ABD’nin Suriye sahasında kendisine yakın bir denge unsuru olarak gördüğü Suriye Demokratik Güçleri’ne (SDG) ihtiyacı kalmadı. Siyonizm ise mevzubahis coğrafyada kurulmaya girişilen yeni denge içerisinde ABD tarafından yalnız bırakılmayacağını gayet iyi biliyor ve Kürt halkının ne kazandığı veya kaybettiği ile ilgilenmiyor.

Üçüncü dünya savaşının içinde olduğumuz ve bu savaş koşullarında Türk egemenlerinin ayakta kalmak için Kürt siyasi hareketi ile anlaşmaya şiddetle ihtiyaç duyduğu yönünde bir siyasi okuma vardı. Bu okumaya göre, iktidar içeride silahlı mücadele yürüten güçlerin legal siyasete entegrasyonunu sağlarken Suriye’de de çerçevesini büyük oranda SDG’nin çizdiği bir özerkliğe yeşil ışık yakmak zorunda kalacaktı. Bu ihtimali gerçekleşmesi mümkün tek ihtimalmiş gibi okuyan ve hatta herkesten de böyle okumasını bekleyen siyasi akıl iflas etti diyebiliriz.

Nitekim Ortadoğu’ya başarılı bir model olarak sunulan ve özyönetimlere dayandığı iddia edilen organizasyon dramatik bir başarısızlığa uğramış görünüyor. Başından beri birer pazarlık unsuru olarak görülen ve o şekilde ilişkilendirilen Arap toprakları hızla Kürt siyasi hareketinin nüfuz alanı dışına çıktı.

Öte yandan henüz tüm taşlar yerine oturmuş değil. Bölgede silahlarla yürütülen diplomasi sürüyor. Tarihsel olarak Kürt coğrafyasının parçası olan Kobane, Kamışlo gibi şehirlerin gelecekteki statüsünün ne olacağı netleşmedi. Netleşen şey, Kürt halkının bu süreçte kendi özgücünden ve diğer halkların kendileriyle dayanışmayı yükseltmesinden başka bir dayanağı olmadığıdır.

Suriye haritasındaki renk değişimlerinin Türkiye’deki “süreç”in gidişatını da büyük

oranda belirleyeceği ortada. Nitekim Suriye’de SDG’nin askeri gerileyişine paralel olarak Türkiye’de de tüm burjuva basın Suriye Kürtlerine küfür korosunda birleşti. Rejimin DEM Parti’yi hedef alan sert açıklamalarına, Kürt siyasi hareketinin örgütlediği demokratik sokak protestolarına yer yer engel olunması eşlik etti. İmralı’dan dışarıya yeni bir haber ulaşmazken Öcalan ile komisyon arasındaki görüşmenin tutanağı özenle seçilmiş bir uğrakta ve tahrif edilerek kamuoyuna servis edildi.

Kürt siyasi hareketinin kamuoyuna seslenme imkânı olan farklı temsilcileri ise sürece etki etmekten uzak, dağınık bir görüntü veriyor. Bütünlüklü, tutarlı bir pozisyon alınamıyor. Bu geçici bir paralize olma hali mi yoksa Kürt siyasi hareketi yaklaşan büyük bir bunalımın öngünlerini mi yaşıyor göreceğiz

Ancak Kürt halkı için uzun süredir Rojava’daki kazanımların siyasi yaşamın ağırlık merkezi haline geldiği ve başta Bakur olmak üzere yaşanan zor süreçlerin, ödenen ağır bedellerin bir ölçüde de bu kazanımların kalıcılığı uğruna göğüslediği dikkate alınırsa, Kürt halkının bu alanda yaşanacak her kayba siyaseten bir fatura keseceğini öngörmek gerek.

Rejimin borazanları Suriye’deki son gelişmeler üzerine zafer çığırtkanlığı yaparken şovenist histeri, Rojava’daki kadınlarla dayanışma göstermek için saçını ören kadınların gözüaltına alınmasına kadar uzandı. Fakat Kürtler ile ipleri daha fazla germeye yönelmesi AKP-MHP için işleri içinden çıkılmaz hale getirecektir. Şayet muktedirler seçimli işleyişin ortadan kalktığı bir eşiği aşma hülyasına kapılmadıysa rejimin kendi devamını güvenceye almak için halen Kürtler ile CHP’nin bir arada hareket etmesini engellemek gibi bir mecburiyeti var. Fakat Türk egemenlerinin Rojava’nın tümünden tasfiye edilerek tarihe karıştığını görmek isteyen sömürgeci saplantılarından kurtulmadığı görülüyor.

Süreç hâlâ rölantide, gözler hâlâ Suriye’de ve zafer naraları rejimin aşamadığı siyasi krizi aşmasına yetmiyor. ●●

6 Şubat depremlerinin yıldönümünde: Sesimizi duyan var mı?

İPEK YAŞAR

Saray Caddesi-Antakya, 29 Ocak 2026

6 Şubat depreminin üzerinden üç yıl geçti. Takvimler değişti; ancak Antakya’da belirsizlik, güvencesizlik ve yalnızlık hâlâ günlük hayatın parçası. “Enkaz kaldırıldı” deniyor. Oysa bu kentte kaldırılmayan çok şey var. Onarılmayan hayatlar, tamamlanmayan yaralar ve karşılık bulmayan talepler var. Üçüncü yılda artık “olağanüstü koşullar” gerekçesi kalmadı. Bugün Antakya’da yaşananlar bir afetin değil, alınmayan kararların sonucu. Sorun zaman değil. Sorun, bu kentin ihtiyaçlarının hâlâ bütünlüklü biçimde ele alınmaması. Sorun, Antakya’ya dair kararların bu kentin insanlarıyla birlikte değil, onların yerine ve onlar yok sayılarak alınması!

Barınma meselesi hâlâ en temel sorun olmayı sürdürüyor. Konteyner kentlerde geçici olması gereken yaşam kalıcı hale gelmiş durumda; insanlar üçüncü yılda da “bir süre daha” denilerek bekletiliyor. Yeni konut projeleri güven duygusu yaratmak yerine yerinden edilme korkusunu büyütüyor. Rezerv alan uygulamalarıyla mülkiyet hakkı belirsizleşti, acele kamulaştırma olağan bir yöntem dönuştü. İnsanlar yalnızca evlerinden değil, yaşadıkları yerle kurdıkları bağdan da koparıldılar.

Sağlık ve eğitim alanında yaşananlar tabloyu daha da ağırlaştırıyor. Ayakta kalan sağlık kurumları ihtiyacı karşılamaktan uzak. Ruh sağlığı hizmetleri yetersiz. Okulların açıldığı ifade edilse de öğretmen ek-

sikliği, yetersiz taşınmalı eğitim uygulamaları ve artan çocuk işçiliği nedeniyle eğitim Antakya’da kesintisiz ve eşit biçimde sürdürülemiyor. Çocuklar depremin etkileriyle, yetişkinler ise bu travmanın yüküyle baş başa bırakıldı.

En acil ve yakıcı sorunlarından biri de neredeyse süreklilik kazanan elektrik kesintileri. Saatlerce süren kesintiler olağanlaştırılmakta, sorumluluk ise halka yüklenmekte. Kesintilerin gerekçesi olarak sıkça “kaçak elektrik” gösteriliyor. Oysa Antakya’da asıl sorun, deprem sonrası elektrik altyapısının

ihtiyaç odaklı yenilenmemiş olması. Soğuk havalarda artan ihtiyaca karşılık veremeyen sistemin bedeli yurttaşlara ödetiliyor. Havanın bu denli soğuk olduğu günlerde insanların elektriksiz bırakmak teknik bir aksaklık değil, doğrudan bir yaşam hakkı ihhalidir.

Ulaşım ise Antakya’da başlı başına bir krize dönuştü. Koca bir şehir, üçüncü yılda hâlâ ilkel koşullarda ulaşım sağlamaya çalışıyor. Geçici düzenlemeler kalıcı hale geldi, yollar daraltıldı, trafik güvenliği göz ardı edildi. Bu durum yalnızca bir çile değil, doğrudan can ka-

yıplarına yol açan bir güvenlik sorunu.

Deprem sonrası yaşam kadınlar açısından daha da güvencesiz hale geldi. Artan bakım yükü, işsizlik ve şiddet riski kadınların omzuna yüklendi. Kamusal destek yetersiz. Deprem, var olan eşitsizlikleri derinleştirerek kadınların emeğini bir kez daha görünmez kıldı.

Ancak Antakya’nın meselesi yalnızca bugünü kurtarmak değil. En hayati başlıklardan biri afetlere hazırlık olmak durumunda. Üç yıl geçmesine rağmen kent, yeni bir afete karşı hâlâ güvende değil. Yapı

denetimleri yetersiz, denetim süreçleri şeffaf değil. Oysa güvenli yapılaşma bir tercih değil, kamusal bir zorunluluktur. Yapı denetimlerinin bağımsız ve etkin biçimde artırılması, bilimsel ve yerel verilerle kolektif planlamalar doğrultusunda hareket edilmesi hayati önemi sürdürüyor. Afetlere hazırlık, yalnızca deprem olduktan sonra değil, deprem olmadan önce sorumluluk almakla mümkündür.

6 Şubat geride kaldı deniyor. Oysa özellikle Antakya ve diğer deprem bölgeleri için deprem hâlâ sürüyor. Çünkü bu kentlerde kriz, çözümsüzlükle derinleşiyor. Yerinde dönüşüm esas alınmadan, barınma hakkı güvence altına alınmadan bu sürecin ilerlemesi mümkün değil. Kamulaştırmalar aceleyle değil, kamusal yarar gözetilerek ve halkın rızasıyla yürütülmelidir. Elektrik, su, ulaşım ve iletişim altyapısı piyasa koşullarına terk edilmeden, kamusal bir sorumluluk olarak ele alınmalıdır. Ulaşım güvenliği insan hayatını merkeze alan bir planlamayla yeniden kurulmalı; sağlık ve eğitim hizmetleri erişilebilir ve nitelikli hale getirilmelidir. Tüm bu süreçler kapalı kapılar ardında değil; mahallelerin, meslek odalarının ve halkın doğrudan katılımıyla yürütülmelidir. Antakya halkı üçüncü yılda lütfet değil, hakkını talep ediyor. Bu kentin isteği açıktır: kendi toprağında, güvenli, eşit ve insanca bir yaşam. ●●

Operasyonlar: sahne ve arkası

EKİN GÜVENÇOĞLU

Türkiye 2026 yılına da ardı arkası ksilmeyen operasyon fırtınalarıyla girdi. İktidarın halka “Temiz Eller” veya “Borsa Operasyonu” gibi süslü isimlerle sunduğu bu süreçler, adaleti sağlamaktan çok sermayenin kendi içindeki kanlı hesaplaşmasını gizleyen bir perdeye dönuştü. Mülkiyetin iktidar eliyle yeniden bölüştürüldüğü bu düzende vitrine ünlüler, futbolcular ve piyonlar konulurken dükkanın arka tarafında trilyonluk bir vurgun çarkı dönmeye devam ediyor. Tüm bunlar yaşanırken toplum üzerindeki baskı ve ötekileştirme de hiç hız kesmiyor.

Bavullar ve pirinç levhalar

Ekonomik krizin faturası halkın 30 avroluk yurtdışı alışverişine kesilerek gümrük duvarları örölürken, rejimin imtiyazlı sahipleri devletin VIP salonlarını birer kaçakçılık otobanına çevirdi. İthalat kotalarıyla yaratılan karaborsa düzeninde; milletvekilleri ve üst düzey bürokratlar, diplomatik ayrıcalıklarını ve nüfuzlarını birer zırh gibi kullanarak bavullar dolusu altını ülkeye sokarken suçüstü yakalandı, ancak bu devasa suç bizzat yargı eli-

le örtbas edildi. “Pirinç levha” yalanıyla milyarlarca liralık hayali ihracat yapan sermaye grupları devlet teşvikiyle fonlanırken, valizlerle yakalanan siyasilerin soruşturmalarının sessiz sedasız kapatılması, bu yağma düzeninin münferit değil, tepeden tırnağa organize ve korumalı olduğunu kanıtlamakta. Milyonlarca emekçi açlık sınırında yaşam savaşı verirken, birilerinin kilerinden yüzlerce kilo altın çıkması bu çürümüş düzenin doğal sonucudur.

Sermaye el değiştiriyor

Burada mesele sadece kaçakçılık iddiaları da değil, doğrudan güç ilişkisiyle yürüyen bir mülkiyet operasyonu izliyoruz. Ciner grubunun medya varlıklarının satış süreci 2024 sonunda imzalanıp 2025’te tamamlanmıştı. Bu hattın devamında Can Holding soruşturmasının Ciner ve Park Holding’e uzanması, peşinden gelen yakalama kararları ve kayyum uygulamaları bize sermaye, medya ve devlet üçgenindeki çıplak denetimi gösteriyor.

2026 Ocak ayında mahkeme kararıyla Park Holding’deki yönetim kayyumunun kaldırılıp TMSF’nin denetim kayyumuna dönuştürülmesi, bu el değiştirme

rejiminin ne kadar esnek ve merkezi yürüdüğünü kanıtladı. Kimi zaman doğrudan el koyuyorlar, kimi zaman ise gözetim altında tutarak süreci “normalleştiriyorlar.”

Korku iklimi ve toplumsal felç

Operasyonların vitrinindeki bu şovlar aslında toplumu güvenlik parantezine alarak felç etmeyi amaçlayan bir sindirme politikasından ibarettir. Ünlülerin evleri basılarak “her an herkes alınabilir” mesajı verilirken, asıl şiddet sokakta hakkını arayanlara yöneliyor. İşçisinden öğrencisine, Cumartesi Anneleri’nden çevre savunucularına kadar herkese karşı kullanılan orantısız güç ve işkence, artık rutin bir yönetim tekniği haline geldi. Bu fiziki zorbalık, “etki ajanlığı” gibi ucu açık yasalarla ve sivil toplumun casusluk sopasıyla tehdit edilmesiyle destekleniyor. Kayyum atamalarıyla halkın iradesi gasp edilerek hukuki bir korku düzeni inşa ediliyor.

Ne yapmalı?

Karşımızdaki bu tablo sadece münferit adli vakaların toplamı değil, aksine sistemsel bir çöküştür. Bu operasyon fırtınası adaletin terazisini değil, iktidarın tasfiye ve yeniden bölüşüm mekanizma-

sını çalıştırıyor. İsimler değişiyor, dosyalar büyüyor ve vitrin sürekli yenileniyor ama emekçinin sorunları bir türlü çözülüyor, kötüleşiyor.

İhtiyacımız olan şey, sermayenin kendi iç kavgasını tribünden izlemek değil! Bu bataklığı üreten düzene karşı örgütlü, kalıcı ve sınıfsal bir hat kurmamız gerekiyor. Gerçek temizlik ancak emeğin, toplumun ve adaletin kamusal bir zeminde yeniden kurulmasıyla mümkündür. Denetimin vitrinlerdeki şovlarda değil, emekçilerin gerçek söz ve karar gücünde olduğu bir düzeni hep birlikte inşa etmeliyiz. ●●

Kürt halkına dönük tüm saldırı girişimlerinin karşısındayız!

İŞÇİ DEMOKRASİSİ PARTİSİ

Bölge halklarının özgürlüğü ve eşitliği için mücadeleyi yükseltelim!

Suriye’de geçici hükümet ile Suriye Demokratik Güçleri arasında müzakerelerin 4 Ocak’ta başarısızlıkla sonuçlanması’nın ardından yükselen askeri tırmanış, Halep’ten başlayarak kuzey ve doğu Suriye’deki özerk yönetimin kontrolündeki tüm alanlara yayılarak devam etti. Fırat’ın batısı ve doğusunda askeri ilerleyişini sürdüren hükümet güçlerinin Kobani, Haseke ve Qamişlo sınırlarına dayanmasının ardından 18 Ocak gecesi yeni bir ateşkes anlaşması imzalandı. Son gelişmeler çerçevesinde, İşçi Demokrasisi Partisi olarak tutumumuzu özetliyoruz:

1) Emperyalist paylaşım planlarının bir sonucu olarak dört parçaya bölünmüş olan Kürt halkı bölgenin kadim uluslarından birisidir. Kürt halkının Türkiye, Suriye, İran ve Irak’ta demokratik ve ulusal hakları herhangi bir pazarlık konusu yapılmaksızın tanınmalı, Kürt halkı kendi geleceğini özgürce belirleyebilmelidir. Bu tarihsel ve politik gerçekliğe dayanmayan hiçbir düzenlemenin kalıcı bir çözüm üretmesi, halklar arasında barışı sağlaması mümkün değildir.

2) Bu çerçevede, Suriye’de yaşanan son askeri tırmanışın temelinde ülke halklarının çokuluslu, çok etnili ve çok dinli niteliğinin Şam yönetimi tarafından tanınmıyor olması bulunmaktadır. İktidarını sürdürebilmek için mezhepçi ve ırkçı politikaları en uç noktalara sürükleyen Esad rejiminden

miras kalan bölünmeleri, şimdi Şara’nın geçici hükümeti kendi iktidarını konsolide etmek için kullanmaktadır. Geçici hükümetin önceliği, Suriye halkının uğruna büyük bedeller ödediği “özgürlük ve onur” taleplerini çalarak; emperyalizm, Siyonizm ve bölgesel gerici güçlerle işbirliği halinde ülkede kapitalist devleti yeniden inşa etmektedir.

3) SDG’nin merkezi orduya, özerk yönetimin de Şam’a entegrasyonunu öngören muğlak ateşkes anlaşması, gerçekte her iki tarafın da kısa vadeli çıkarlarını koruyan ve zamana oynayarak konumlarını güçlendirme çabalarına hizmet eden bir örtü işlevi gördü. Tarafların kendi girişimlerinden ve halkların demokratik haklarının tesisinden ziyade, ABD ve bölgesel güçlerin ihtiyaçları ve talepleri çerçevesinde şekillendi. Bu süreçte, küresel ve bölgesel politik güçler dengesinde kartlarını daha iyi oynamayı başaran Şara yönetimi, 4 Ocak’tan itibaren sahadaki askeri ilerleyişi temelinde, 10 Mart anlaşmasını kendi lehine güncelleyerek ve netleştirerek özerk yönetime dayatmaktadır.

4) 18 Ocak anlaşmasının şekillenmesinde emperyalizmin ve bölgesel güçlerin öncelikleri belirleyici oldu. SDG’nin tarihsel misyonunu tamamladığına ikna olan ve asli partner olarak Şam yönetimini tercih eden Trump yönetimi, müzakerelerin başarısızlıkla sonuçlanmasının ardından, geçici hükümetin Kürtlerin çoğunlukta yaşadığı şehirler ve köyler haricinde gerçekleştirebileceği askeri

ilerleyişe yeşil ışık yaktı. Askeri operasyonun hemen öncesinde önceliği güneyin silahsızlandırılması olan Siyonist devletle Paris’te varılan ve henüz içeriği resmi olarak açıklanmamış anlaşmayla geçici hükümet Siyonist yapıyı da operasyona ilişkin tarafsızlaştırdı. Erdoğan yönetimi ise bu operasyonun en ateşli taraftarı olarak hükümet güçlerine tüm desteğini sundu.

5) Geçici hükümet Cezire bölgesinde askeri ilerleyişini sürdürürken, bir yandan da Kürt halkının vatandaşlık, dilsel ve kültürel haklarını tanıyan ve güvence altına aldığı duyurulan 17 Ocak tarihli bir kararnameye imza attı. Bağımsızlığını kazanmasının ardından Suriye tarihinde Kürtlerin çeşitli haklarını tanıyan ilk belge olması itibarıyla bu adım büyük önem taşımakla birlikte, süregiden askeri çatışmalar ve hükümetin merkezietçi politikaları nedeniyle Kürt halkının varoluş kaygılarını gideren bir sonuç üretmedi. Benzer şekilde, merkezi hükümet Kürtlerin çoğunlukta olduğu bölgelere askeri saldırı gerçekleştirmeyeceğini vurgulasa da şehirleri ve kasabaları askeri kuşatma altındaki Kürtleri ikna etmesi mümkün değil. Bu bağlamda, elektriğin ve suyun kesilmiş olduğu Kobani’ye dönük askeri abluka derhal sonlandırılmalıdır! 18 Ocak anlaşmasının da sonuçsuz kalması ve geçici hükümetin Kürt bölgelerine saldırmaya girişi durumu, Kürt halkının savunusu için Türkiye’de, bölgede ve dünyada en

geniş dayanışma seferberlikleri örülmelidir.

6) Geçici hükümetin operasyonu karşısında yüzde 60’ını Arapların oluşturduğu belirtilen SDG’nin hızla çözülerek dağılması, YPG’nin ise Arap çoğunluğun yaşadığı bölgelerden hızla geri çekilmesi ve bu bölgelerde merkezi hükümet güçlerine karşı bir direnişin gerçekleşmemesi, “özyönetim” deneyiminin başarısızlığını ortaya koymuştur. 2017’den bu yana Arap çoğunluğun yaşadığı bu bölgeleri denetimi altında tutan özerk yönetim, söylemlerinin aksine, özgürlükçü ve eşitlikçi temelde bir alternatif ortaya koyamamış, Arap topluluklarını kazanmayı başaramamıştır. Bölgenin emekçi halklarını kazanacak ekonomik ve politik önlemler yerine aşiret liderleriyle yapılan anlaşmalar aracılığıyla yerel toplulukları denetim altında tutmaya çalışan politika, güçler dengesindeki değişimle birlikte aşiret liderlerinin taraf değiştirmesi sonucu iflas etmiştir. Dahası, Şara yönetimiyle onun merkezi yönetiminde temsil edilme müzakereleriyle onu IŞİD artığı ilan ederek topyekûn direniş çağrısında bulunma arasında hızla salınan politikalar, liderlik içerisinden gelen birbirine zıt söylemler, kitlelerde kafa karışıklığı ve demoralizasyona neden olmuştur. Sonuç olarak, kısa vadeli, pragmatik, küresel ve bölgesel güçler arası dengelere oynayan politikanın ulusal kurtuluşa hizmet etmediği bir kez daha açığa çıkmıştır.

7) Suriye’deki gelişmelerle Türkiye’de yürüyen müzake-

relerin iç içe geçmişi ve Erdoğan yönetiminin Suriye’deki gelişmelere aktif müdahalesi, Türkiye’deki süreç üzerinde de önemli sonuçlar yaratacaktır. Suriye’deki durum, Cumhuriyet’in Kürt meselesinin çözümü yönündeki ikiyüzlülüğünü ve samimiyetsizliğini ortaya koyması açısından manidardır. Tek Adam rejimi kendini yeterince güçlü hissettiği anda masayı bir kez daha devirmekte ve savaş, baskı politikalarını şiddetlendirmekte tereddüt etmeyecektir. Bu çerçevede, bir kez daha, Türkiye’de siyasal demokrasi mücadelesiyle Kürt meselesinin birbirinden ayıramayacağını, başta siyasal tutsakların özgürlüğü olmak üzere, Kürt halkının haklarının pazarlık konusu yapılmadan derhal tanınması gerekliliğinin altını çiziyoruz.

8) Bölgemizdeki temel çelişkiyi emperyalizm, Siyonizm ve bölgenin egemen kapitalist güçleriyle onların karşısında yer alan halklar oluşturmaya devam etmektedir. Bu çerçevede, Filistin halkının Siyonizme karşı intifadasıyla Kürt halkının serhıldanı, İran halkının diktatörlüğe karşı isyanıyla Suriye halkının demokratik ve ekonomik hakları için süregiden mücadelesi kopmaz biçimde birbirine bağlıdır. Bölgemize ilişkin nihai çözüm emekçilerin ve ezilen halkların öncülüğünde, halkların toplumsal kurtuluşu ve politik eşitliği temelinde kurulacak Sosyalist Ortadoğu Federasyonu’dur.●●

“Ağır” hesaplar ve emperyalizmin çıkmazı

BAHADIR BEDRİ

ABD; tüm Amerika kıtasını “arka bahçesi” olarak gördüğünü, burada Çin’in ticari ve siyasi varlığına tahammül etmeyeceğini, kıtanın yeraltı ve yerüstü kaynaklarının kayıtsız şartsız ABD holdinglerine açılması gerektiğini ilan etmiş durumda. Grönland da bu kıtaya dahil.

Güney Amerika’nın siyasi haritasına bakıldığında, Arjantin’de, Peru’da ve Şili’de “Trumpist” iktidarların, emperyalizmin yerel acenteleri olarak birtakım siyasal mevzileri tuttuğu görülüyor. Bu kuşatma altında gözler, kaçınılmaz olarak dünyanın en büyük petrol rezervlerine sahip Venezuela’ya çevriliyor. 3 Ocak günü Maduro’nun kaçırılması ABD’nin ana hedefi değildi. Venezuela’yı ehlileştirmek için bir başlangıçtı sadece.

ABD, son yıllarda hafif petrol açısından ihracatçı konuma geldi. Ancak bu madalyonun

sadece bir yüzü. ABD’deki mevcut rafinerilerin teknolojik altyapısı, on yıllar önce “ağır petrol” işlemek üzere kuruldu. Kendi çıkardıkları hafif ve pahalı petrolü ihraç edip, rafinerilerini çalıştırmak için Venezuela’nın ağır petrolüne o nedenle hâlâ muhtaçlar. Bu sadece ticari bir tercih değil, ABD sanayisi için teknik bir zorunluluktur. Bir başka hedef de Çin’in petrole olan ihtiyacında ABD’ye bağımlı olması veya bu ticareti ABD’nin küresel ölçekte kontrol edebilmesi. Unutulmasın ki Çin, ABD’den petrol ithalatını kademe kademe azaltıyor.

Venezuela petrolü bu açıdan ABD’nin Çin’e karşı bir enerji kozu olarak da okunabilir.

Chevron başta olmak üzere petrol tekellerine “hukuksal güvence” verilmesi, daha önce kamulaştırılan sahaların kâr transferinin garanti altına alınması ve ülkenin hukuk sisteminin uluslararası sermayenin

ihtiyaçlarına göre yeniden dizayn edilmesi amaçlanıyor. Rejimin yeni uzlaşma arayışları, Venezuela halkının değil, petrol şirketlerinin ve yerel bürokrasinin bekasını önlemektedir. Emperyalizm, Bolivarçı rejimi kendi yörüngesine, “teslimiyet anlaşmalarıyla” çekmeyi hedeflemektedir.

Ancak ABD emperyalizminin büyük çelişkisi, dışarıda saldırganlaşırken içeride toplumsal yarılma yaşıyor olması. Göçmen polisine (ICE) dönük protestolar; paramilitar dinamikler taşıyan kolluk güçlerine karşı gelişen seferberlikler ve

eyaletler ile federal hükümet arasında belirginleşen çatlaklar ABD’nin iç istikrarını tehdit ediyor. Tüm Amerika’yı denetim altına almaya çalışırken, kendi evindeki yangını söndürmekte zorlanan son derece kırılgan bir hegemonya ile karşı karşıyayız. Emperyalist kapitalist sistemin bir parçası olup piyasa mekanizmasıyla eklemelenmişken, ABD ile sadece kısmi ve konjonktürel sürtüşmeler yaşanarak “bağımsız” kalınamaz. Kapitalizmden gerçek, köklü ve devrimci bir kopuş yaşanmadan emperyalizmin saldırıları bertaraf edilemez; sadece ertelenir veya pazarlık konusu haline getirilir. Güney Amerika’daki enternasyonal inşanın önüne koyması gereken acil sorunlar ve keskin bir sınıf mücadelesine sahne olacak bir dizi değişim dönemi bizleri bekliyor. Çözüm kıtasal ölçekte, kapitalizmden kopuşu hedefleyen birleşik bir sınıf direnişindedir.●●

Öğrencilerin rejimle imtihanı

Geçtiğimiz ocak ayında üniversite öğrencilerini yakından ilgilendiren gelişmelere şahit olduk. Açıklanan 2026 yılı KYK burs miktarları ve İŞKUR Gençlik Programı ücretleri öğrencilerin gelecek bir senesini şekillendirirken, rejimin genel olarak üniversite eğitimine ilişkin yaptığı planlar üniversite öğrenciliğini kökünden değiştirme potansiyeline sahip.

Üniversite eğitiminin 3 yılda tamamlanmasını amaçlayan yeni bir eğitim sistemi, bizzat YÖK tarafından 2026-2027 yılında uygulamaya sokulmaya hazırlanıyor. Bir senenin 11-12 haftalık üç dönemi kapsayacağı bu sistemin amacı, eğitimin maliyetini düşürerek öğrencileri bir an önce üretim çarklarına fırlatabilmek. Rejimin bu planı doğrultusunda öğrencilerin yoğunlukları katbekat artacak, zaten hem çalışıp hem okumak zorunda kalan öğrencilerin üniversite hayatı adeta bir cehennemeye dönüşecek. Yeni eğitimin niteliği ve kampüs yaşamının geçireceği dönüşüm ise hâlâ birer muamma.

2026 ile öğrencilerin hayatında bazı şeyler değişirken bazı şeyler ise hâlâ aynı. KYK burs ve kredilerinin 4000 TL olarak ilan edilmesi ile öğrencilerin bir kez daha sefaletle mahkûm edilmesi bu aynılardan biri. Asgari üç-

retin yedide birine denk gelen bu korkunç miktar, yılın geri kalanında gelecek zamlar göz önünde bulundurulduğunda ne barınmaya ne beslenmeye yetecek. Öğrenciler bu sene de en temel haklarını giderebilmek için çalışmak zorunda kalacaklar. Bu yeni bir şey değil, yalnızca son birkaç yıldır sonuçlarını tüm ağırlığıyla hissettiğimiz ekonomik krizin faturasını emekçilere kesme politikasının bu seneki sonuçları. Her sene olduğu gibi bu sene de faturanın öğrencilere düşen payı altında ezildik, tek fark ezilişimizin her geçen sene daha da katmerlenmesi. Ne bitmeyen krizmiş bu?

Tek Adam rejimi sağ olsun,

ZIRHLI TREN

öğrencilerin karşı karşıya oldukları bu ekonomik çıkmazı ve bursların yetersizliğini daha geçen senenin başında tespit etmişti. Rejim, sorunu tespit ettiği gibi kolları sıvayıp çözüm arayışına düştü: bursları artırmak, KYK yurtlarının yaşam koşullarını insan onuruna yaraşır seviyelere çıkarmak, KYK burs ve yurtlarından sorumlu Gençlik ve Spor Bakanlığının bütçesini artırarak bu önlemlerin alınmasını sağlamak... Rejimin bulduğu parlak çözüm maalesef bunlardan hiçbirisi değildi, rejimin çözümü İŞKUR Gençlik Programı adı altında öğrencileri üni-

versitelerde çalıştırmak oldu. Bu dahiyane çözüm ile rejim bir taşla iki kuş vurmuştu: Bir yandan normal şartlarda üniversite emekçilerinin yapması gereken işleri çok daha ucuza öğrencilere yaptıracak, diğer taraftan ise burs kavramını bitirerek okurken çalışmayı norm haline getirecekti. Şimşek programı kapsamında hem emekçi ücretlerinden hem de burslardan tasarruf anlamına gelen bu dahiyane program 2026 yılında da devam ediyor. İŞKUR'un açıklamasına göre, bu sene program katılımcıları çalıştıkları her gün için 1375 TL "cep harçlığı" alacaklar. Geçen senenin ücretlerine lütfedip yaptıkları yüzde 27'lik

bu zam ile beraber öğrencilerin eline geçen miktar hâlâ asgari ücretin çok altında kalıyor. Öğrenciler, rejim eliyle çalıştırılmalarına rağmen rejim eliyle sefaletle mahkûm ediliyor.

Rejimin kendi elleriyle çalışmaya ittiği tek öğrenci kesimi maalesef üniversiteliler değil. MESEM projesi kapsamında liseliler, "mesleki ve teknik eğitim" adı altında 2021 yılından beri haftanın 4 günü fabrikalarda ve atölyelerde çalıştırılıyorlar. 400 binden fazla öğrencinin kayıtlı olduğu MESEM'ler kapsamında ağır işlerde çalıştırılan öğrencilere reva görülen para ise 2026 yılında 9, 10 ve 11. sınıf öğrencileri için 8442 TL, 12. sınıf öğrencileri için ise 14.037 TL oldu. Yani çocuk işçilik rejim eliyle yasallaştırılmakla kalmadı, bir de üstüne çocuk işçilere adeta kölelik yevmiyesi dayatıldı. Şu ana kadar en az 17 çocuğun hayatını kaybettiği MESEM'lerin derhal kapatılması gerekirken rejim ne yaptı dersiniz? 2024-2025 eğitim yılında uygulamaya soktuğu mesleki ortaokullar ile çocuk işçiliğin yaşını 11'e kadar düşürdü. Rejimin kendi elleriyle inşa ettiği yasallaşmış çocuk işçiliği rejim bitirmeyecek, bunu ancak mücadele ederek biz başarabiliriz.

●●

Gençler antiempyeryalist olmalı: Neden ve nasıl?

2026 büyük empyeryalist saldırganlıklar ve kitlesel seferberliklerle başladı. İran'da ekonomik sorunlara tepki olarak başlayan protestolar bir ayaklanmaya evrildi. Amerika kıtası ise epeydir görülmemiş bir haydutluğa sahne oldu. Trump tarafından tehdit edilen Venezuela'nın Devlet Başkanı Maduro, ABD tarafından kaçırıldı. Trump yönetiminin saldırgan empyeryalist vizyonu Venezuela ile sınırlı değil, bölgedeki diğer ülkelere dönük tehditleri sürüyor.

Bu tabloda hem ABD'nin saldırganlığına hem de işbirlikçi, gerici ya da yozlaşmış burjuva rejimlere karşı çıkmak nasıl mümkün? Ya da neden gerekli? Meselenin gençler açısından önemi birkaç boyutlu. Öncelikle empyeryalizm, Türkiye gibi empyeryalizme bağımlı bir ülkede gençlerin ekonomik ve sosyal tahakkümünü derinleştirir. Eğitim sistemi bilimsel amaçlar için değil empyeryalist işbölümünün gerektirdiği ekonomik altyapıyı kurmak, buna uygun yeniden üretim mekanizmalarını geliştirmek, empyeryalist şirketlerin ihtiyaç duyduğu nitelikli elemanları yetiştirmek için organize edilir. Eğitim sisteminin bu yapısı aynı zamanda gençleri umutsuzluğa sevk ederek "beyin göçü" mekanizması ile entelektüel birikimin de empyeryalist merkezlerle akmasını sağlar. Gençlerin daha okurken içine girdikleri borç sarmalı ise finans sermayesinin dünya çapındaki politikalarının mikro ölçekte yansımasıdır. Dolaylı olarak görülen bu ilişki sistemi fiili empyeryalist saldırganlıkla -işgal ya da savaşla- doğrudan bir form kazandığında önce gençleri vurur.

Devrimci Marksistler açısından ise, alametifarika kapitalizmden, burjuva siyasal rejimlerden ve empyeryalizmden

kopuşu savunan bir işçi emekçi siyasetidir. Seçenekler arasında birisini seçmek değil...

İran'ı ele alalım; herhalde dünyadaki en kanlı rejimlerden birisidir. Kadınların, Kürtlerin, farklı toplumsal kesimlerin yok sayıldığı; ülkenin bütün zenginliğinin yozlaşmış bir rejim ve etrafındakilerce bölüşüldüğü; emekçilere yoksulluktan başka bir şey sunmayan bu rejim yine büyük seferberliklerle sarsılıyor. Seferberlik içinde oldukça farklı sesler duyuluyor. Diasporada Şahçılar, ABD'nin de desteği ile protestoları destekliyor-muş gibi görünüyor. Ancak onlar İran'ın zenginliğinin mollalar yerine Şah ailesi ve çevresindeki işbirlikçilere verilmesini istiyor. Rejimin yıkılmasını, kendi diktatörlüğünü kurmak için istiyor.

Venezuela'da Maduro sahte bir sosyalizm söylemi ve antiempyeryalist retorik ile hareket ediyordu. Türkiye'den Ve-

ZIRHLI TREN

nezuela'ya resmi ziyarette bulunan ilk devlet başkanı olan Erdoğan'ın

"kardeşim" diye andığı Maduro ülkedeki komünist partiyi dahi baskı altında tutuyordu. Yüzlerce öncü işçi, sendikacı ve devrimci rejim tarafından hapsedilmiş durumda. Bunlara rağmen ABD'nin müdahalesi gayrimeşrudur. Çünkü ABD ve onun müstakbel rejimi Venezuela'nın zenginliklerini yeniden paylaşmak istiyor. Venezuelalı işçi ve emekçilere demokrasi ve refah getirmek gibi bir dertleri yok.

Peki ama bu senaryolarda bir taraf gerçekten de diğerinden daha iyi değil mi? Mesela gerici molla rejimi karşısında aydınlanmacı Pehlevi hanedanı ya da ABD empyeryalizmi karşısında -iyi kötü- sosyalizmi savunan Maduro... Yukarıda ifade ettiğimiz kopuş çizgisini hatırlatarak bu karmaşaya yanıt verelim: empyeryalizmden ve gerici rejimlerden aynı anda

kopuş. Empyeryalist devletlerle her türden burjuva rejim arasında dönemsel çatışmalar olabilir; ancak bu çatışmalar uzlaşmaz değildir. İran rejimi empyeryalizme karşı değildir, Amerikan empyeryalizmi ile kavgalıdır. Maduro empyeryalizmin topyekûn tasfiyesini değil, belli uzlaşmalar ve kısmi önlemlerle birlikte yaşanmasını arzular.

Ortadaki çelişki kitleler ve empyeryalizm arasında; kitleler ve -gerici, işbirlikçi, reformcu- burjuva rejimler arasındadır. Bu sebeple İran'da ABD empyeryalizminin ikiyüzlü saldırganlığını da molla rejiminin gaddar politikalarını da seferber olan kitlelerin mücadelesi ile reddedebiliriz. Daha iyisini tercih etme yanılıgı bizi her zaman daha kötüsüne mahkûm ediyor. Maduro yozlaşmış bir burjuva rejimin temsilcidir, ancak ona karşı mücadele eden petrol işçilerinin, devrimcilerin, emekçilerin mücadelesini savunarak empyeryalizme karşı bir hat kurabiliriz.

Bunun için de dünyadaki gelişmeleri dışarıdan yorumlamak ve taraf olmak dışında, enternasyonalist çizgiyi sürdürmeliyiz. Enternasyonalizmi işgal edilmiş bir ülke ile dayanışma eylemi düzenlemekten ibaret görmüyoruz. Bize göre enternasyonalizm son kertede bir dünya partisi inşasıdır. Bu esnada farklı ülkelerdeki devrimci Marksistlere -öncelikle yoldaşımız olanlara- kulak kesilmeliyiz. Türkiye'den dünyaya değil, dünyadan Türkiye'ye bakmalıyız. Dünyadan, dünya işçi sınıfının çıkarları ve mücadelesi penceresinden bakınca empyeryalizme ve gerici rejimlere en ufak bir tavizin emekçiler için yıkım olduğu gerçeğini işaret etmeliyiz. ●●

Kadın işçilerin sözüyle Smart Solar direnişi

Kadın işçilerin yüzde 70'ini oluşturduğu Smart Solar'da grev, üçüncü ayını doldurdu. Grevin 80. gününde yaptığımız ziyarette dayanışmayı büyütmek için fabrika önünde tekrar bir araya geldik. Birleşik Metal-İş'te örgütlü işçilerin kararlılıkla sürdürdüğü süreç, patronun sefalet dayatmasına karşı olduğu kadar, işte ve yaşamın her alanında kadın emeğinin görünmez kılınmasına karşı da bir başkaldırı. Direnişin tam ortasında ise kadın işçilerin sözleri, deneyimleri ve mücadelesi duruyor.

Smart Solar'daki grev, yıllara yayılan bir sistematik baskı sürecinin sonucu. Fabrikada sendikal örgütlenme, patronun yetki davalarıyla engellenmeye çalışıldı. Sendikalaşmaya öncülük eden bir kadın işçinin işten çıkarılması üzerine işgale gidildi ve sendika fabrikaya girdi. 22 Ekim'de başlayan grev süreci, işçilerin yüzde 50'lik ücret artışı talebine karşılık patronun

enflasyon karşısında hiçbir anlamı olmayan yüzde 6'lık artışı dayatmasıyla şekillendi. Bugün gelinen noktada ise grev, ücret mücadelesinin yanında, geçmişte kazanılmış sendikal hakların geri alınmak istenmesine karşı da yürütülüyor. Grev sürecinde üretimin farklı yollarla sürdürülmesi, kolluk kuvvetleri eşliğinde sevkıyat yapılması

ELİF SEVİMAY

girişimleri açık bir grev kırıcılık hattı oluştururken, yakın dönemde işyeri temsilcilerinin de aralarında bulunduğu 44 işçi hukuksuz biçimde işten atıldı. Tüm bu saldırılara rağmen Smart Solar işçileri, grev hakkını savunarak direnişi büyütme-ye devam ediyor.

aldığını, ancak zamanla grevin gündelik hayatı da dönüştürdüğünü aktarıyor. Bir kadın işçi, grevle birlikte ev-iş dengesinde yaşanan değişimin, kendisi ve çocuğuyla daha fazla zaman geçirebilmesine imkân tanıdığını belirtti. Bir başka kadın işçi de, kısa süreli olacağı söylenen ek mesailerin aylarca sürmesiyle çalışma temposunun gündelik hayatı sürdürülemez hale getirdiğini paylaştı. Bu deneyimler, kadınların yoğun çalışma temposu altında mahkûm edildiği zaman yoksulluğunu açığa çıkarıyor.

Direniş sürerken morallerin yüksek olduğu grev alanında bir kadın işçi, “İşgali gördük, grevi yaşıyoruz; direnişe devam” sözleriyle mücadelenin sürekliliğini ortaya koyuyor. Smart Solar mücadelesi, emek ve kadın düşmanı iktidar ve patronlara karşı mücadelemizin bir parçasıdır.

Yaşasın kadın dayanışması!
Smart Solar işçisi kazanacak!

●●

İşsizliğin cezası, yaşamamanın diyeti: GSS borcu

OKUR MEKTUBU

Üniversite mezunu genç bir işsizim. 25 yaşını geçtiğim ve üniversiteden mezun olduğum için ailemin sigortasından faydalanamıyorum. Çünkü lise-deki öğrenciler 20 yaşına kadar, üniversite düzeyindeki öğrenciler ise 25 yaşına kadar ailelerinin sigortasından faydalanarak devlet hastanelerine erişebiliyor. Sonrasında ise eğer sigortalı bir işte çalışmıyor ya da işsizseniz Genel Sağlık Sigortası (GSS) primi ödememiz gerekiyor. İşten çıkarmaların sürekli arttığı ve açlık sınırının altındaki asgari ücretin ortalama ücret haline geldiği koşullarda, sağlık hizmetine erişimin de bir yük haline gelmesi oldukça bunalıcı.

GSS ödemesi yapmak zorunda olan, çoğunluğu genç işsiz ya da sigortasız işçilerden oluşan kesimin sayısının yaklaşık 10 milyon kişi olduğu düşünülüyor. Benim de dahil olduğum bu kesimin prim oranı, geçtiğimiz dönemde asgari ücretin

yüzde 3'ü oranında, yani aylık 780 TL idi. 2025 Kasım ayında Cumhurbaşkanı tarafından bu oran değiştirilerek yüzde 6'ya çıkarıldı. Yani işsiz bir yurttaşın her ay ödemesi gereken GSS primi 1.981 TL'ye çıktı.

Artan prim oranının yanı sıra, 10 milyon kişiyi ilgilendiren GSS borçluları olarak yıl sonunda büyük bir krizle karşı karşıya kaldık. Her öksürükte herhangi bir sağlık güvencesinden yoksun olmanın yarattığı kaygı, geride bıraktığımız yılın sonuna gelirken büyük bir korkuya dönüştü. Çünkü GSS sisteminde borcu olanların 2026 yılı itibarıyla devlet hastanelerinden faydalanamayacağı açıklandı. Neyse ki bu karardan 7 Ocak tarihinde geri dönüldü ve

nuna kadar yapılan düzenleme ile devlet hastanelerinden faydalanabilecek olsak da ilaç ücretleri karşılanmamaya devam ediyor.

Mevcut ekonomik krizin sorumlusu biz emekçiler olmasak da yükü siyasal iktidar tarafından bize yükleniyor. Büyük tekellerin ve genel olarak patronların çıkarları kollanırken, çalışan ya da çalış(a)mayan emekçi ordusu büyük bir sefalet ve güvencesizliğe mahkûm ediliyor. Herkesin sağlık hakkına erişebilmesi için bütün GSS borçları silinmeli ve sağlık alanı piyasanın konusu olmaktan çıkarılmalıdır. Bunun gerçekleşmesi ise işçi ya da işsiz fark etmeksizin bütün emekçilerin mücadelesiyle mümkündür. ●●

Metro değil sabır peronu

İPEK YAŞAR

Her sabah işe gitmek için M7 Metro'ya iniyoruz. Ama bu bir yolculuk değil; başlı başına bir mücadele. İşe giderken çile, işten dönerken çile. Biz işçiler için, özellikle de kadınlar için bu hat artık dayanılması zor bir hal aldı.

Yetkililer sık sık “Üç dakikada bir metro geçiyor” diyor. Evet, geçiyor. Ama yetmiyor. Çünkü bu hat eski bir hat değil. Güzergâh boyunca mahalleler kentsel dönüşüm geçirdi. Gece-kondular yıkıldı, yerlerine onlarca dairelik dev apartmanlar yapıldı. Nüfus katlandı, yolcu sayısı arttı ama sefer sayısı aynı kaldı. Planlama yapılmadı, bedelini yine biz ödüyoruz.

Sabah saatlerinde peronlar dolup taşıyor. Tren geliyor ama binemiyoruz. Gelen trenler tıklım tıklım. Bir tren geçiyor, dolu. İkincisi geliyor, yine dolu. Üçüncüsünde “belki” diyoruz. İtiş kakış içinde ayakta durmaya, düşmemeye, nefes almaya çalışıyoruz.

Kadınlar için bu yolculuk sadece yorgunluk değil, sürekli bir tedirginlik. Sürekli sıkışarak gitmek, beden sınırlarının ihlal edilmesi, kendini korumaya çalışarak işe ulaşmaya çalışmak demek. Daha gün başlamadan yoruluyoruz, geri-iyoruz, savunmaya geçiyoruz.

Bir de her sabah duyduğumuz o anonslar var: “Lütfen boşlukları doldurun.”

Hangi boşluk?

Nerede boşluk?

Zaten omuz omuza, sırt sırta dayanmışız. Nefes alacak yer yokken hangi boşluğu dolduruyoruz?

Biz işçiler güne bu sözlerle başlıyoruz. Daha işimize varmadan tükenmiş, sabrı zorlanmış halde.

Bu hatta öğrenciler var, yaşlılar var ama en çok emeğiyle geçinen insanlar var. Sabah karanlığında yola çıkan, akşam eve sağ salım dönmek isteyen işçiler var. Ulaşım bir lütuf değil, haktır. **İnsana yakışır, güvenli ve insanca yolculuk hakkıdır.**

Soruyoruz:

Kentsel dönüşüm yapılırken ulaşım neden planlanmadı?

Artan nüfusa rağmen neden ek sefer konulmuyor?

Kadınların her gün bu sıkışıklıkta yaşadığı güvensizlik neden görmezden geliniyor?

Biz bu hatta her gün varız. İşçiler olarak, kadınlar olarak buradayız. Sabır peronlarında beklemek değil, insanca yolculuk etmek istiyoruz. Ve artık bu çilenin normalleştirilmesini kabul etmiyoruz. ●●

Bir kavram: emeklilik

Emekçiler geçimlerini sağlamak için çalışmak; emek gücünü satmak zorunda. Bunun biyolojik, psikolojik, fiziksel bazı sınırları var. Sonsuza kadar çalışmak mümkün değil, insan bedeni ölüyor... Ölene kadar çalışmak da sermaye açısından pek verimli değil. Peki çalışmayan -yaşlı- insan geçimini nasıl sağlayabilir? İşte burada kritik bir kavram karşımıza çıkıyor: emeklilik. Özel olarak ise ücretli çalışanların, işçi sınıfının emeklilik hakkı...

Modern anlamda emeklilik 19. yüzyılda Avrupa'da açığa çıkan bir sistemdir. Emeklilik sistemi kurulmadan önce, yaşlanarak işgücü dışına itilen atıl nüfusun geçimi aile, cemaat gibi dayanışma ağları ile ya da bir hayır işi olarak sağlanmaktaydı. Modern emeklilik, bu enformel ağlar yerine kamusal bir sosyal güvence sunmaktadır. Çünkü kitlesel düzeyde büyüyen işçi sınıfı içerisinde yaşlanan kesimlerin bakımı kapitalist piyasa açısından bir sorundur. Yaşlılıkta yoksulluk ve -iyi kötü- sağlıklı bir yaşam sağlan-

mazsa sosyal yapı bozulur. Bakım yükü fiziken ev içi ücretsiz kadın emeğine havale edilir ancak yine de geçinmek için bu yetersizdir.

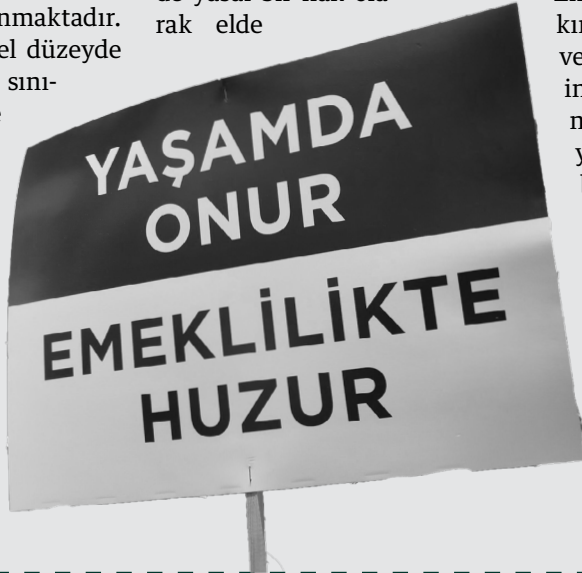
İşçi sınıfının mücadelesi, emeklilik hakkının tarihsel olarak kazanılmasında birincil faktördür. Bunun yanında, işgücünü yeniden üretmek için de verimli bir yöntem olarak görüldüğünden dolayı sermayenin verdiği bir "taviz"dir. Ancak sermaye her fırsatta bu tavizden vazgeçmeye çalışır. Zira 1980'lerden itibaren tüm dünyada egemen olan neoliberal politikalar emeklilik mefhumunu neredeyse yok etmektedir. Türkiye'de de durum çok farklı değil.

Türkiye'de çalışma hayatına dair bütüncül yasal mevzuat ve formel haklar ancak 1945 sonrası gündeme gelmiştir. Emeklilik de bu dönemde yasal bir hak olarak elde

edilmiştir. Ancak neoliberal politikaların uygulanması ve işçi sınıfının pazarlık gücünün, örgütlülüğünün ve mücadelesinin zayıflamaya başlaması emeklilik hakkını da etkilemiştir. 1980'lerde başlayan dönüşüm AKP ile asıl hedeflerine ulaşmaya başlamıştır.

AKP iktidarları döneminde, başlangıçta emeklilere dönük refah politikalarında ufak iyileştirmeler olsa da zamanla emekli ücretleri baskılanmıştır. Daha kritiği, emekli olma yaşı kademeli olarak artırılmaktadır. Bu durumda emekliler ek işlerde çalışmak durumunda kalmaktadır. Son on yılda emekli aylıklarında reel olarak ciddi bir düşüş yaşanmakta; emekliler adete açlığa mahkûm edilmektedir.

Sosyal politikaların galebe çaldığı dönemler geçici olabilir. Emeklilik hakkının garantisi ve emeklilerin insan onuru na yaraşır bir yaşam sürebilmesinin garantisi ise emeğin iktidarda olduğu bir düzendir. ●●

Hukuk Köşesi: grev hakkı

NAZLI NEBİOĞLU

Grev hakkı, işçilerin toplu pazarlık sürecinde taleplerini kabul ettirebilmek için işi topluca ve geçici olarak durdurma yetkisidir. Bu hak yalnızca bir iş bırakma hali değil, emeğin sermaye ve devlet karşısındaki pazarlık gücünü ifade eder. Anayasa ile güvence altına alınan, Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nda tanımlanan bu hak, uluslararası hukukta ILO sözleşmeleri ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamında sendika hakkının uzantısı olarak kabul edilir.

Grev süresince işçilerin iş sözleşmeleri askıya alınır ve ücretleri ödenmez. İşverenin de işçileri işten çıkarma yasağı bulunur. Söz konusu yasal düzenlemelere rağmen pek çok işçi greve katılmaları nedeniyle işten çıkarılıyor veya işverenin aleni işten çıkarma tehdidi ile yüzleşmek zorunda kalıyor. Ayrıca işveren, grev süresince iş sözleşmesi askıya alınan işçiler yerine işe alım yapamaz. Buna rağmen pek çok kez işverenin başka işçiler işe alarak üretime devam ettiğine dair görüntülerle karşılaşıyoruz.

Bununla birlikte grev hakkı, "genel sağlık" veya "milli güvenliği bozucu nitelikte" olduğu gerekçesi ile cumhurbaşkanı tarafından 60 gün süre ile ertelenebilir. Elbette söz konusu kanuni düzenleme ülkemizde

grev hakkını suistimal edecek şekilde kullanılıyor. 2025 yılının Temmuz ayında Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve üç işletmesinde Türkiye Maden İşçileri Sendikası tarafından alınan grev kararları güvenliği bozucu nitelikte olduğu gerekçesi ile 60 gün süreyle ertelendi. Milli güvenlik ifadesinin hukukumuzda ve sistemimizde kapsamı oldukça geniş, tüm hukuksuz uygulamalar bu gerekçenin arkasına sığınarak gerçekleştiriliyor. "Erteleme" adı altında grevlerin fiilen yasaklanması, Türkiye'de istisna değil kural haline gelmiş durumda. Üstelik Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları, grev ertelemelerinin hak ihlali olduğunu defalarca tespit etmişken, bu kararların uygulamada karşılık bulmadığı da açık. Özetle, her zaman olduğu gibi Anayasa ve kanunlar ile güvence altına alınmış gibi görünen grev hakkının da kâğıt üstünde bir hak olarak kaldığına pek çok örnek verilebilir.

Burada mesele yalnızca hukuk tekniği değildir. Grev hakkına yönelik sistematik müdahaleler, emeğin siyasal alandan dışlanmasının bir sonucudur. İktidar, grevi "ekonomiye zarar", "istikrar tehdidi" ya da

"milli çıkarlar" söylemiyle kriminalize ederken, sermayenin çıkarlarını kamusal çıkar gibi sunar. Grev hakkının daraltılması, doğrudan sınıfsal bir tercihi yansıtır. Rejim, sermaye lehine pozisyon alır.

Ülkemizde grev hakkı uzun süredir hukuki ve siyasi baskı altındadır. Grev ertelemeleri, fiili yasaklar, sendikal örgütlenmenin önündeki engeller bilinen gerçeklerdir. Ancak bu tablo, işçilerin mücadele azmini ortadan kaldıramaz. Aksine, birçok sektörde işçiler haklarını fiili ve meşru mücadelelerle savunmaya devam etmiştir. Metalden madene, belediyelerden sağlığa kadar pek çok alanda işçiler; düşük ücretlere, güvencesiz çalışmaya ve ağır koşullara karşı seslerini yükseltmeye devam ediyor. Grevler yalnızca ekonomik kazanımlar sağlamakla kalmaz, emekçilerin mücadelelerini ve taleplerini görürür kılar. Türkiye'de işçi grevlerinin en dikkat çekici yanı, dayanışma kültürünü yeniden üretmesidir. Grev çadırları, yalnızca bir direniş alanı değil; paylaşmanın, kolektif karar almanın ve birlikte yaşamın mekânlarıdır. Kadın işçilerin öncü rol üstlendiği grevler ise emek mücadelesinin patriyarkal yapılarla da hesaplaştığını gösterir. ●●

Tarihte bu ay: 2001 Krizi

2001 yılının 21 Şubat'ı Türkiye tarihinin belki de en önemli dönüm noktalarından biriydi. Dönemin Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in Başbakan Bülent Ecevit'e anayasa kitapçığı fırlatması ile tetiklenen kriz sonucu 24 banka iflas etti, doların artışı önlemek için 5 milyar dolarlık döviz satışı gerçekleştirilmesine rağmen dolar neredeyse iki katına çıktı, bir gecede bankalar arası faiz yüzde 6200'ü gördü. Krizin ana sebebi olarak siyasal istikrarsızlık gösterilse de asıl sebepler çok daha köklüydü.

Türkiye ekonomisinin neoliberal dönüşümü Özal dönemi ile başlamış, 1980 ve 1990'lı yıllar bo-

yunca bu dönüşüm gerek irili ufaklı krizler, gerek yapısal sonuçlar olarak Türkiye emekçilerine geri dönmüştü. Bu dönem boyunca ekonomi politikasına yön veren "sermaye hareketlerinin serbestleşmesi" izleğinin gerçek sonuçları kamu borçlarında korkunç artış, hiperenflasyon ve Türkiye ekonomisinin mutlak biçimde sıcak para akışına bağımlı hale gelmesi olmuştu. Emperyalist ülkelerin yatırımlarına bu kadar bağımlı hale gelmiş bir yarı sömürge ülke olan Türkiye'de her uluslararası olay ve her iç siyasi kriz sıcak para akışını etkiliyor, dolayısıyla ülkeyi yeni bir krize sürükliyordu. Ülke-

yi kalkındırması beklenen sıcak para ise bankaların ve finans kapitalin elinde adeta yasal dolandırıcılık araçlarına dönüşüyordu.

IMF işte tam burada devreye girdi. 1999 yılında yürürlüğe konulan "Enflasyonu Düşürme Programı" ile beraber Türkiye, hepimizin aşına olduğu IMF'nin "acı reçetesi" ile tanışmış oldu. Devlet harcamalarının kısılması, döviz kurunun sabit tutulması enflasyonun düşürülmesine çalışılması... Tüm bu "önlemler" enflasyonu yeterince hızlı düşüremediği gibi zaten kırılan olan Türkiye ekonomisini daha da kırılan hale getirdi. Meşhur anayasa kitapçığı olayı sonrası patlayan kriz,

bu kırılmanın sonucundan başka bir şey değildi. Yabancı sermaye ülkeden kaçtı, insanlar bankalardan paralarını çekti, bankacılık sistemi adeta çöktü.

Bizzat IMF'nin doruğa ulaştırdığı krizin çözümü ise yine IMF'de arandı. Kemal Derviş şahsında somutlaşan "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı" ile IMF Türkiye'yi krizden kurtarması karşılığı yongun özelleştirmeler, serbest piyasa teşvikleri ve döviz kurunun serbest bırakılması gibi Türkiye'yi uluslararası finans kapitalin hizmetine daha da sunacak birçok "yapısal reform" talep ediyordu. Bu reformlar her ne kadar Ecevit yönetimi altında

başlamış olsa da reformların en sadık takipçisi, bir sene sonra tek başına iktidara gelen AKP olmuştu.

Türkiye'de 2001 krizi, kamu borcu üzerinden işleyen birikim rejiminin sona erdiği; bunun yerine büyümenin yapısal olarak cari açık ve dış kaynak girişine bağımlı hale geldiği tarihsel bir kırılmadır. Böylece özel sektör önünde sınırsız borçlanma araçları yaratıldı ve Türkiye büyümede ithalata daha da bağımlı hale getirildi. Kriz sonrası kurulan kurumlar ve politikalarla Türkiye'nin emperyalizme bağımlılığı derinleşti.

Aradan geçen 25 yılda Türkiye'de pek çok şey değişti, değişmeyen ise

emperyalizme teslim olmuş yarı sömürge bir ülkenin yapısal ekonomik krizleri oldu. 2001 krizinin tek sebebinin siyasal istikrarsızlık olarak gösteren, Tek Adam rejiminin meşruiyetini "güçlü iktidar" söylemleri ile devşiren AKP, 23 yıllık iktidarına ve dokuz yıllık Tek Adam rejimine sayısız ekonomik kriz sığdırdı. Bugün de Mehmet Şimşek şahsında yeni bir saldırı politikasıyla krizin yükünü emekçilere yüklemeye çalışıyor: Üretim yavaşlıyor, ücretler baskılanıyor; buna rağmen enflasyon yeterince hızlı düşmüyor. Bu IMF'siz IMF programı bir yerden tanıdık geldi mi? ●●

Kadın yoksulluğu: patriyarkal kapitalizmin süreklileştirdiği bir eşitsizlik!

Yoksulluk kavramının sözlük anlamına baktığımızda, günlük ihtiyaçların karşılanamaması haliyle tanımlandığını görürüz. Bu tanım ağırlıklı olarak maddi bir yoksulluğa işaret eder. 2026 yılı için açlık sınırı 30.143 TL, yoksulluk sınırı 98.188 TL olarak belirlenmişken; asgari ücret ise net 28.075 TL olarak açıklandı. Böylece ilk kez, asgari ücret açlık sınırının altında kalmış oldu. Ortaya çıkan bu tablo, iktidarın ekonomi politikalarının emekçileri yoksulluğa mahkûm ettiğinin açıkça gösteriyor. Ancak kadın yoksulluğunu ele aldığımızda, meseleyi yalnızca ekonomik eksiklikler üzerinden değerlendirmek yeterli değil.

Kadınları aile içine hapseden ve bakım emeğini görünmez kılan patriyarkal kapitalizm ve toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, yoksulluğu derinleştiren ve yeniden üreten temel mekanizmalar. Bu nedenle kadın yok-

sulluğuyla mücadele, patriyarkaya karşı verilen mücadeleden ayrı düşünülemez.

Derinleşen ekonomik kriz dönemlerinde, çeşitli yapısal engeller nedeniyle kadınların ekonomik istihdama katılımının daha da zorlaştığı görülmekte. Kadın işsizliği artarken istihdama katılabilen kadınlar ise çoğunlukla düşük ücretli ve güvencesiz, esnek çalışma biçimlerine yönelmek zorunda bırakılıyor. Bunun temelinde ev içi bakım emeğinin kadınların omzuna yüklenmesi yatıyor. Kadınlar evdeki tüm bakımı üstleniyorlar; yemek yapıyorlar çünkü ev hanesi beslenmek zorunda, temizlik yapıyorlar çünkü evdekiler belli bir hijyen şartlarında yaşamak zorunda. Aile içinde hasta ya da yaşlı birileri varsa onların sorumluluğu da yine kadınlara veriliyor. Çünkü kadınların şefkatli ve duygusal, doğal bakıcılar olduğu düşünülüyor. İşte kadınların

KADIN DAYANIŞMASI

üstlenmek zorunda bırakıldığı bu emek biçimi, erkeklerin ücretli emek piyasasına kesintisiz katılımını mümkün kılarken, kadınların ekonomik olarak özgürleşmelerinin önünde bir engel yaratıyor. Ayrıca, kadınlar barınma vs. gibi ekonomik zorluklar dolayısıyla şiddet dahi görse aile-koca evinden ayrılmakta güçlük çekiyor. Bu da yalnızca ekonomik değil psikolojik ve duygusal olarak da yoksullaşmasına neden oluyor. Dolayısıyla bu süreç, aynı zamanda kadınlar üzerinde yoğun bir duygusal yük de yaratıyor.

Öte yandan esnek çalışma modellerinin kadınlara bir “kolaylık” olarak sunulması, bakım yükünün yine kadınların omuzlarında kalmasını normalleştiriyor ve mevcut eşitsizliği derinleştiriyor. Kadınların mevcut sorumluluğunun anne ve eş olarak tanımlanması, ka-

dın yoksulluğunun yapısal karakterini açıkça ortaya koyuyor.

Kadın yoksulluğundan söz ederken, kadınların sağlık gibi en temel haklara erişiminde karşılaştığı ciddi engelleri görmezden gelmek mümkün değil. Özellikle önleyici ve koruyucu sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan sorunlar, yoksulluğun kadınlar üzerindeki yıkıcı etkisini daha da derinleştiriyor. Mamografi ve smear testi gibi kanseri erken aşamada tespit etmeye yarayan hayati uygulamalar, randevu engelleri nedeniyle çoğu kadın için fiilen ulaşılamaz durumda. Tek bir test için aylarca beklemek zorunda bırakıyoruz. Önleyici sağlık hizmetleri denildiğinde akla ilk gelen uygulamalardan biri olan aşılar ise bu eşitsizliğin bir başka boyutunu oluşturuyor. En yaygın kanser türlerinden biri olan rahim ağzı kanserine karşı geliştirilen aşı, Türkiye’de hâlâ ücretsiz ve yaygın biçimde

uygulanmıyor. Elbette, fahiş fiyatlardaki aşı ücretini karşılayabiliyorsanız kanserden korunmak mümkün (!) Bu tablo, kadın yoksulluğunun kadın sağlığı üzerindeki doğrudan ve son derece olumsuz etkilerini açıkça ortaya koyuyor.

Yoksulluğu üreten ve derinleştiren mekanizmaların, birbirine eklenilen bir sarmal ve sistem sorunu olduğunu unutmamak gerekiyor. Tüm bunlara bütünlüklü bir çerçeveden baktığımızda, yoksulluğun neden kadınları erkeklere kıyasla çok daha ağır biçimde etkilediğini daha net görebiliyoruz. Ancak bu eşitsiz tabloyu değiştirmenin de bizim elimizde olduğunun farkında olmalıyız. Mücadelemizi sürdürürken; evde, işte, sokakta, nerede olursak olalım bu sistemi değiştirmek için elimizdeki en büyük kozumuz olan örgütlülüğü ve dayanışmayı kullanmalıyız. ●●

Ateşkesin ardından: teknokrasi kısılcacında Gazze ve yeniden inşanın siyaseti

Ateşkesin siyasi doğası gereği, Gazze’de olağanüstü hal bir idari yönetim biçimine dönüştürüldü. “Şiddetin sona ermesi” olarak sunulan bu durum, aslında politik mücadelenin yerini idari kontrole bıraktığı yeni bir yönetim tarzının başlangıcı oldu. Uluslararası arabulucular ve bölgesel güçler; yetkiyi başışçıların denetimindeki komitelere, uluslararası kurullara ve günlük işleyişten sorumlu bir Filistinli teknokrat yönetimine devreden modeli uygulamaya koydu. Verimlilik, istikrar ve kapasite inşası gibi kavramlar ise bu modelin asıl amacını gizlemeye yaradı: yeniden inşa sürecini siyasetten arındırmak ve halk egemenliğini savaş sonrası gündeminden tamamen çıkarmak.

Ateşkes sonrası kurulan teknokrat hükümetin başına, uluslararası başışçılar

ve bölgesel arabulucularla derin bağları bulunan, El Fetih yanlısı eski Filistin Yönetimi bakanı Ali Şaat atandı. Şaat’ın bu görev ve getirilmesi tesadüf değil. Kendisi Batılı ve bölgesel güçler nezdinde güvenilir, çatışmadan uzak, silahlı direnişle bağı olmayan ve siyasetten ziyade idari dile hâkim makul bir isim olarak görülüyor. Amaç Filistin egemenliğini yeniden tesis etmek değil, Gazze’yi idare etmek ve politikasını kontrol altına almak.

Bu kaosu içinde Filistin Yönetimi ve yerel elitler, karar verici olmaktan çıkarılıp yalnızca birer yöneticiye indirgenmiş durumda. Filistin Yönetimi’nin

seçimler ve reformlarla ilgili yenilenen söylemleri, dışarıdan dayatılan yönetimi meşrulaştırma işlevi gördü. Elit kesimlerin bir kısmı için teknokrasi, fonlara erişimi ve itibarı geri kazandırdı; daha geniş kesimler içinse iktidardan dışlanmanın devamı anlamına geliyordu.

Bu sırada Batı Şeria’daki mülksüzleştirme süreci kesintisiz bir biçimde sürmekte. Yerleşimci şiddeti, yıkımlar ve arazi gaspları artarak Filistin topraklarını daha da parçaladı. Gazze’deki yeniden inşayı ön plana çıkaran teknokratik uzlaş, diğer bölgelerdeki

hak gasplarının normalleşmesi riskini doğuruyor.

Türkiye’nin bu dönemdeki rolü, insani diplomasinin enerji siyasetiyle nasıl iç içe geçtiğini gözler önüne seriyor. Ankara’nın Mayıs 2024’te İsrail’e ticaret ambargosu ilan etmesinden hemen sonra, Ceyhan limanından en az 57 ham petrol sevkiyatı İsrail limanlarına ulaşmaya devam etti. Bu transferler, gemilerin izleme sistemleri kapatılarak ve varış noktaları gizlenerek gerçekleştirildi ve bu şekilde İsrail ordusunun Gazze operasyonlarında kullandığı yakıtı dönüştürülen petrol sağlanmış oldu. Soykırım döneminde İsrail’in petrol

ithalatının yaklaşık yüzde 40’ı, ambargoya rağmen Türk altyapısının bu akışı kolaylaştırmasıyla, Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattından gerçekleşti.

Ateşkes sonrası dönem, hümaniteriyenizm ve teknokrasi kavramlarının sınırlarını açığa çıkarıyor. Gazze’yi siyasi bir topluluktan ziyade bir proje alanı olarak gören yeniden inşa, tahakkümü yeniden üretiyor. Teknokrasi; direnişi etkisiz hale getirmek, iyileşmeyi metalaştırmak ve sermaye için yeni alanlar açmak gibi hedeflere hizmet eden bir strateji işlevi görüyor. Kurtuluş ise idari vesayeti reddetmeyi ve siyasetin kendisini geri kazanmayı; yeniden inşayı halk egemenliğine dayandırarak işgal, emperyalizm ve kapitalist sömürüye karşı yürütülen daha geniş mücadeleyle birleştirmeyi gerektiriyor. ●●

MAYSAM ABUHİNDİ

